

LETO XI

Številka 18

Jesenice, 9. maja 1969

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarja« Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ZELEZAR

41. seja upravnega odbora

V maju in juniju razprave o integraciji slovenskih železarn

V torek, 6. maja 1969 je bila 41. seja upravnega odbora, na kateri so obravnavali poleg rednih vprašanj še uspehe proizvodnje v zadnji dekadni aprila in v aprilu ter o stanju integracije.

Poročilo o uspehih proizvodnje v zadnji dekadni kakor v vsem mesecu aprilu je bilo ugodno, saj smo skoraj v vseh obratih presegli planirano proizvodnjo, pa tudi odprava je presegla planirano. Tudi kolektiv martinarne je dosegel planirano proizvodnjo, kljub veliki izgubi proizvodnje v času prekinitve dela. Poprečna prodajna cena je ena najvišjih kar smo jih dosegli letos in znaša čez 220 din/kg. Popolnoma pa uspehe niso mogli analizirati, ker še niso znani stroški proizvodnje.

O stanju integracije je poročal direktor Železarn in povedal kako daleč so priprave za integracijo, ki naj bi bila le v tem da bo združeno podjetje z imenom Združeno podjetje slovenske železarn, v katerem naj bi bile železarn samostojne, z

lastnim tekočim računom in svojim dohodkovnim sistemom. Centrala združenega podjetja naj bi bila po številu majhna, največ do deset zaposlenih, poleg tega bi imeli še centralni delavski svet in poslovni odbor. Mesec maj in junij naj bi bila tista meseca, v katerem je treba to do kraja razčistiti in izvesti tudi referendum v kolektivih vseh treh železarn.

V nadaljevanju seje so obravnavali še nekaj tekočih vprašanj in med drugimi naročili direktorju Železarn, da poizkuša doseči, da se v novo postavljenem bifeju na parkirnem prostoru pred Železarno ne bi točile alkoholne pijače. Člani upravnega odbora so bili ogorčeni nad tem, da se v neposredni bližini vhoda v Železarno, kjer je že itak dovolj gostilo in bifejev postavljajo še novi.

15. seja delavskega sveta Železarn

Potrijena izključitev štirih delavcev zaradi izredno hude kršitve delovne dolžnosti

V ponedeljek 28. aprila 1969 je bila v dvorani pri Jelenu 15. seja delavskega sveta Železarn z zelo obširnimi dnevnimi redom. V programu te seje so imeli:

1. Normalizacija stanja v martinarni in ukrepi proti povzročiteljem škode.
2. Poročilo o izvrševanju sklepov prejšnje seje DSZ.
3. Poročilo o delu UO.
4. Finančno poročilo za I. kvartal letošnjega leta.
5. Poročilo o zaostankih v 1968. letu in v I. kvartalu 1969.
6. Poročilo o gibanju osebnih dohodkov v I. kvartalu letošnjega leta.
7. Predlog za usklajevanje osebnih dohodkov.
8. Poročilo o izpolnjevanju sanacijskega programa.
9. Poročila komisij DSZ.

O normalizaciji stanja v martinarni je poročal direktor Železarn, ki je v svojem poročilu ugotovil, da je kolektiv martinarne po prekinitvi začel z normalnim delom in da se zelo prizadeva, da bi nadoknadil izgubljeno oziroma da bi se vsaj čim bolj približal postavljenemu mesečnemu programu proizvodnje. Po tem poročilu, ki ga je delavski svet vzel na znanje, je komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pri DSZ predlagala za izključitev štiri delavce

martinarne, ki so storili izredno hudo kršitev delovne dolžnosti po členu 17, točka 2, 8 in 19 pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v

Železarni. Po razpravi na predlog komisije in potem, ko je bila dana možnost zagovora vsem štirim delavcem, ki so seji prisostvovali, so prešli na tajno glasovanje predloga o izključitvi. Rezultati tajnega glasovanja so pokazali, da se je od 55 prisotnih članov DSZ izreklo:

— za izključitev Mata JOSKICA 45 članov, proti izključitvi sedem, medtem ko so bile tri glasovnice neveljavne,

— za izključitev Johana DROZDEKA 43 članov, proti izključitvi 11, medtem ko je

(Nadaljevanje na 2. strani)

Razgovor s šefom delovne enote valjarne Bela inž. Jankom Pernetom

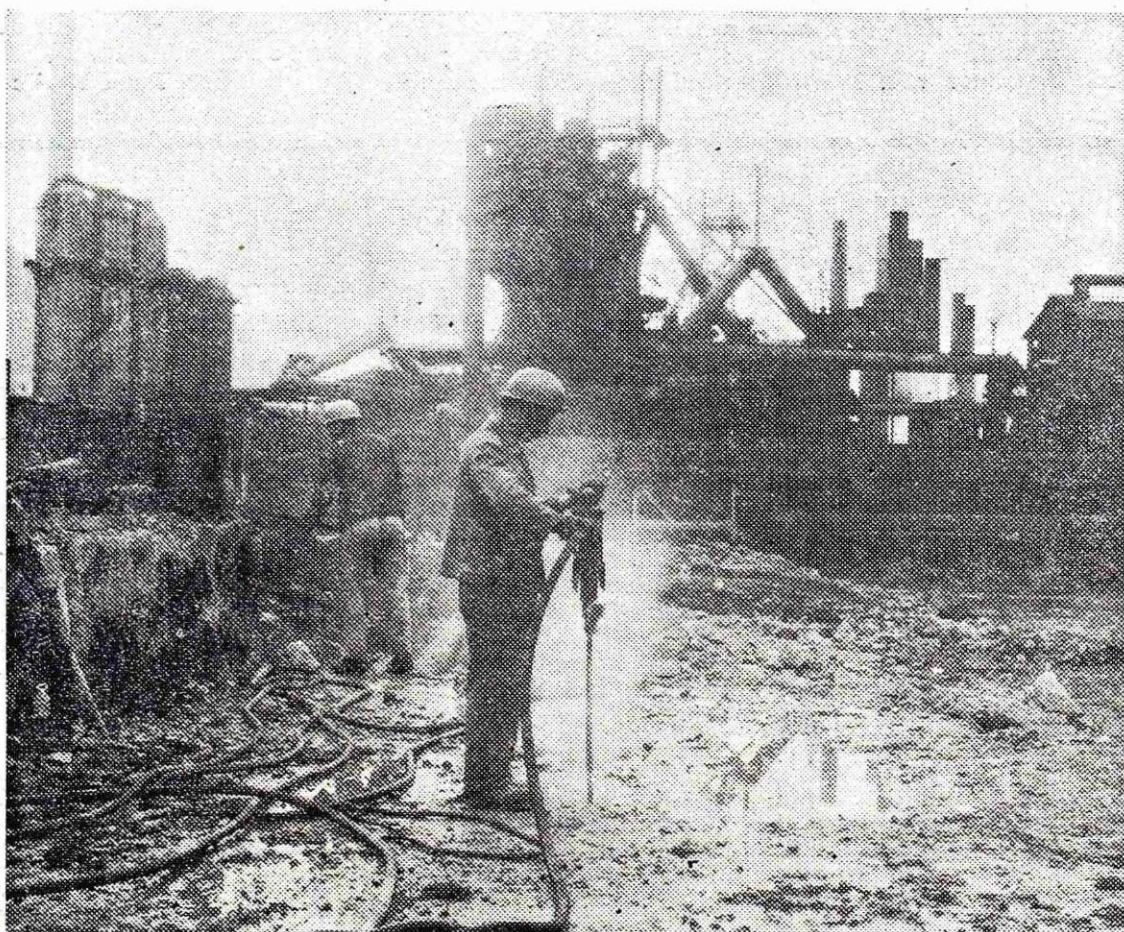
V nekaterih oddelkih nujen prehod na 42-urni delovni teden

V nadaljevanju naših razgovorov po posameznih obratih oziroma delovnih enotah smo danes prosili za razgovor šefa delovne enote valjarne Bela inž. Janka PERNETA. Glede na to, da je to najmlajša, hkrati pa najmodernejša delovna enota v naši Železarni in se vodstvo enote nedvomno srečuje z mnogimi problemi, ki v drugih enotah, kjer je proizvodnja utečena že skozi desetletja, niso v takem obsegu ali v taki obliki prisotni, bomo naš razgovor usmerili predvsem na težave in probleme, s katerimi se delovna enota srečuje pri izvrševanju svojih proizvodnih nalog.

UREDNIŠTVO: Osnovna naloga bluming valjarne je bila osvajanje valjanja vseh kvalitet jekla, tudi visoko-kvalitetnega in v skupnih

prizadevanjih s talilnicami izboljšati izplen. Kako daleč ste prišli pri realizaciji te osnovne naloge?

(Nadaljevanje na 6. strani)

Z ukinitvijo stare valjarne žice se bodo morale umakniti tudi rake za nadaljevanje gradnje nove aglomeracije

Konstituanta samoupravnih organov, sanacijski program in integracija slovenskih železarn

V sredo, 7. t. m. popoldan sta predsednik osnovne organizacije sindikata Srečko Mlinarič in sekretar tovarniške konference ZK Železarn Tone Varl sklicala skupno sejo sekretariatov obeh organizacij.

Predlagani dnevni red je vseboval tri osnovna vprašanja:

- konstituanta samoupravnih organov v Železarni,
- razpravo o tem, kako nove samoupravne organe čimprej in čimbolj učinkovito vključiti v prizadevanja za izpolnjevanje sanacijskega programa Železarn in
- razpravo o delovnem programu družbenopolitičnega dela v maju in juniju, ki vsebuje vse akcije in oblike. Kako delovni kolektiv čim bolje seznaniti z bližnjo integracijo slovenskih železarn.

O razpravi in o zaključkih skupne seje obeh sekretariatov bomo poročali v naši prihodnji številki.

Ob obletnici najpomembnejše zgodovinske zmage v veliki vojni narodov proti fašizmu

Nobene pomladi ni človeštvo pričakovalo tako hrepenče, kakor pomlad pred 24. leti. Tisto pomlad so bile zdrobljene verige štiriletnega suženjstva naših narodov in izbojevana je bila ena največjih in najveličastnejših zmaga v zgodovini vojn, zmaga narodov v veliki vojni proti fašizmu. Naša narodnoosvobodilna vojska je pod vodstvom svojega komandanta maršala Tita osvobodila zadnje predele naše domovine, izredno velik delež pa je prispevala v skupni borbi z milijoni bojnikov drugih dežel k zmagi nad fašizmom. Napočil je dan, ki ga je izmučeno človeštvo na vsej zemeljski obli tako težko pričakovalo — **DAN ZMAGE NAD FAŠIZMOM**.

Zmaga pred 24 leti pomeni razbitje smotra osvajačev, predvsem Nemcev za ustvaritev svetovnega gospodarstva, s to zmago so številni zatirani narodi dobili vso možnost svobodnega notranjega razvoja, zmaga nad Nemčijo in njenimi zavezniki je razgalila tudi vso umazanost kolonialnega zatiranja in opogumila kolonialna ljudstva, da se borijo za svoje pravice, zmaga nad nemškimi, italijanskimi in japonskimi imperialisti pomeni istočasno tudi zmago nad vsemi fašističnimi in reakcionarnimi silami na svetu. Narodi, med katerimi so nosili velik delež tudi jugoslovanski narodi, so to zmago plačali z neprecenljivim krvnim in materialnim davkom.

Naši narodi so štiri leta ječali pod fašističnim škornjem. Okupator ni izbiral ne metod in ne sredstev za doseganje svojega cilja. Pod fašističnimi krogami so padali talci, goreli so domovi in vasi, polnile so se ječe in koncentracijske taborišča, kjer so ljudi nečloveško mučili. Pred fašistično zverjo niso bili varni niti otroci, niti žene, niti starčki. Pod njihovimi krogami so padale matere z otroki v naročju, zgubani sivolasi starčki... ZAKAJ? Zato, ker so pripadali svobodoljubnemu ljudstvu, ki se je pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije uprlo fašizmu in se bojevali za svojo svobodo.

Ljudstvo, ki je dolga stoletja trpelo v suženjstvu tudi take metode niso mogle streti. Začela se je porajati nova, ljudska narodnoosvobodilna vojska, ki se je iz majhnih partizanskih enot razrasla v mogočno ljudsko armado. Na vsem obsežnem jugoslovanskem ozemlju, na vsakem koraku, je podpirana od svojega ljudstva, toliko okupatorja, ki je v svojem besu počenjal nad ljudstvom nečloveške zločine. Takrat smo se odrekli lastnemu grizljaju, samo da partizanska vojska, ki je ostala edini naš up, ni bila lačna. Takrat smo se zaklinjali, da bomo, če bo treba, jedli tudi krompir in suh kruh, samo da bomo svobodni, da mine ta čas morij, trpljenja in gorja.

Pa je prišla tista tako pričakovana pomlad pred 24 leti, ki nam je prinesla svobodo in neodvisnost ter boljši kruh, kakor smo ga jedli kdajkoli prej. Toda v vsej naši zavzetosti za boljši materialni standard in lastno eksistenco zelo radi pozabimo na dan pred 24 leti, na dan, ki je prekinil štiriletno gorje in trpljenje, na dan, za katerega smo bili pripravljeni dati zadnji kosček kruha, zadnjo krpo lastne obleke.

Preradi pozabljamo, da se taki in podobni zločini, kakršne smo doživljali minulo vojno sami, še dogajajo na svetu, da še milijone ljudi strada, da topovi še grmijo po svetu in gorijo domovi ter tečejo solze trpljenja in gorja... Mnogi grede neprizadeti mimo vsega tega in pozabljajo na lastne žrtve, solze in trpljenje, ki so vračunani v ceno naše svobode in neodvisnosti.

Ob dnevu zmage nad fašizmom bi se moral vsakdo zamisliti nad ceno, ki so jo naši narodi plačali za to zmago. Ob tem dnevu bi se morali pokloniti vsem žrtvam in v mislih obnoviti vse tiste komponente, na katerih smo zgradili to, kar danes imamo. Ob tem dnevu se moramo tudi soočiti z vsem tistim delom in prizadevanjem, ki nas še čaka, da ohranimo pridobitve narodnoosvobodilne borbe in ljudske revolucije, da se čas pred 24 leti nikdar več ne vrne.

Krepitev naše ljudske armade in obrambne sposobnosti, nadalje razvijati in jačati bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, boriti se za humanizacijo naših odnosov, za nadaljnji kvaliteten razvoj samoupravljanja, za še hitrejšo rast ekonomske moči in družbene nadstavbe... to so jamstva za ohranitev naše svobode in neodvisnosti, to so jamstva, da se čas pred 24 leti nikdar več ne vrne.

Dan zmage nad fašizmom naj bo dan veselja in radosti, hkrati pa spomin in opomin na najbolj grob in umazan čas v novejši zgodovini.

Potrjena izključitev štirih delavcev...

(nadalj. s 1. str.)

bila ena glasovnica neveljavna,

— za izključitev Rasima ALISIČA 44 članov, proti izključitvi devet, medtem ko sta bili dve glasovnici neveljavni,

— za izključitev Nikole ECIMOVICA 47 članov, proti izključitvi sedem, medtem ko je bila ena glasovnica neveljavna.

Na podlagi tajnega glasovanja so vsi štirje predlagani delavci izključeni iz delovne skupnosti Železarn, saj bi bilo po določilih našega statuta dovolj, če bi za izključitev glasovalo 35 članov delavskega sveta Železarn.

V nadaljevanju seje so najprej obravnavali poročilo direktorja Železarn o izpolnjevanju sklepov prejšnje seje DSZ in posebej poročilo kadrovskega sektorja o vzrokih smrti pokojnega Kokalja, o možnostih direktnega prevoza za močno opečenih sodelavcev v ljubljanske klinične bolnice in o rešitvi delovnega mesta za invalida Kelbla, ki jih je kadrovskega sektor bil dolžan podati na zahtevo članov DSZ na prejšnji seji.

Poročilo o delu upravnega odbora so sprejeli in potrdili njegovo delo med 13. in 15. sejo.

Finančno poročilo poslovanja Železarn v I. kvartalu 1969 je podal direktor finančno-računovskega sektorja. Poročilo so sprejeli in ugotovili, da so rezultati v I. kvartalu spodbudni in kažejo, da je samacija gospodarskega položaja Železarn na pravi poti, saj se sanacijski program uspešno izvršuje.

Brez pripomb so na seji sprejeli poročilo o zaostankih v preteklem letu in o zaostankih v I. kvartalu letošnjega leta. Nato so obravnavali poročilo o gibanju osebnih dohodkov v I. kvartalu

letošnjega leta in na podlagi tega poročila ter predloga sektorja za ekonomiko, komisije za organizacijo dela, produktivnost in nagrajevanje ter na podlagi razprave sklenili o korekturi formiranja mase osebnih dohodkov nekaterim obratom. Korekture so razem v dveh primerih pozitivne in znašajo v masi za vso Železarno +3,08%. Osnovni namen te korekture je uskladiti nivoje osebnih dohodkov med posameznimi obrati in odpraviti prekomerna odstopanja nekaterih obratov tako v plus kakor v minus.

Proti koncu seje so obravnavali še poročilo o izvajanju sanacijskega programa,

ki ga je podal direktor sektorja za ekonomiko in poročilo komisije za prošnje in pritožbe. Na predlog komisije za gospodarstvo in osnovna sredstva so odobrili bonifikacijo za reklamacijo inozemskega kupca in naročili upravi, da za eno prihodnjih sej pripravi poročilo o reklamacijah. Nato so še odobrili, da lahko tisti sodelavci, ki imajo manj kot 16 dni rednega letnega dopusta, dobijo regres, če izkoristijo sedem dni dopusta skupaj. Za ostale sodelavce, ki imajo več kot 16 dni rednega dopusta, pa velja dosedanje določilo, da morajo koristiti skupaj 10 dni svojega dopusta, da si pridobijo pravico do regresa.

Regresi za letni dopust

Po sklepu 13. seje delavskega sveta Železarn Jesenice z dne 29. 3. 1969 so regresi za letni dopust zajeti v planirani masi osebnih dohodkov za leto 1969. Delovne enote dajejo 3% formiranih osebnih dohodkov mesečno v rezervu za pokritje teh izplačil. Ker so regresi za letni dopust del rednih osebnih dohodkov, se od njih odvadejo vsi zakoniti prispevki v višini 32,50% (12,40% proračunskega, 18,10% socialnega, 1,80% prispevka za otroško varstvo in 0,20% prispevka za zaposlitev). Izplačani regres se zato v celoti upošteva kot osnova za trimesečno poprečje plačanega dopusta, letno poprečje za bolovanje, za pokojnino in invalidnino.

Regresi za dopuste se izplačujejo v smislu navodila kadrovskega sektorja od 15. 4. 1969 vsem članom kolektiva, ki koristijo letni dopust neprekinjeno 10 dni in so še v delovnem razmerju po 1. 4. 1969. Izplačila za regrese dvigajo obratni poslovalci samo dvakrat mesečno

in to vsakega 2. in 16. v mesecu. Vsota izplačanega regresa je upoštevana še isti obračunski mesec pri koristniku v redni izplačilni listi in to:

a) kot odbitna postavka (CR) v neto znesku, katerega je koristnik prejel — pod šifro (VP) 90;

b) kot bruto postavka (prejemek) z vrsto plačila (VP) 19 — bruto regres za dopuste.

Višina regresov za dopuste:

	bruto znesek	neto izplačilo
	N din	N din
— regres za člana kolektiva	296,30	200,—
— za nezaposlene zakonce in otroke stare nad 10 let	207,40	140,—
— za otroke stare od 2 do 10 let	103,70	70,—

Bruto izplačila regresov za dopuste bremenijo osebnih dohodkov delovnih enot.

Janez Krušic

Železarska tehnologija v prihodnjih desetih letih

(nadaljevanje)
KONTINUIRNO
VLIVANJE

Na podlagi izkušenj zadnjih let lahko napovemo velik razvoj kontinuirnega vlivanja v prihodnjih desetih letih. Velike naprave za kontinuirno vlivanje v Evropi, ZDA in Sovjetski zvezi obratujejo dobro. V bližnji bodočnosti lahko računamo na takšne naprave za kontinuirno vlivanje, ki bodo konkurirale valjarnam za proizvodnjo polfabrikatov z letno zmogljivostjo nekaj milijonov ton. Vendar dosedanje rezultati s stališča proizvodnih stroškov še niso zagotovili kljub boljšemu izplenu tozadevno konkurenčnost naprave za kontinuirno vlivanje moderni bluming in slabing valjarni, če le-ta dobro izkorišča svoje proizvodne zmogljivosti. Brez dvoma pa je kontinuirno vlivanje ekonom-

ske upravičeno takrat, če je klasična valjarna polno izkoriščena in zahtevana dodatna proizvodnja valjanih polfabrikatov zaradi premajhne količine ne opravičuje gradnje nove valjarne. Isto velja tudi za manjše železarn v industrijsko slabše razvitih državah.

Verjetno pa bo postala perspektiva kontinuirnega vlivanja v prihodnjih desetih letih bolj svetla v primeru, če se bo njegova uporaba močnejše približala proizvodnji končnih izdelkov. Določene poskuse v tej smeri poznamo že danes v nekaterih železarnah, kjer z uporabo različnih vrst kokil spreminjajo dimenzije odlitih proizvodov. S takšno kombinacijo vlivanja in visokim izplenu (98% od taline do bluma) bo postalo kontinuirno vlivanje v bodoče vedno bolj konkurenčno.

VALJANJE

Eden izmed razlogov, zakaj v železarnah še vedno prevladujejo klasične valjarne, je brez dvoma ta, da z večanjem zmogljivosti naprav za kontinuirno vlivanje naglo narašča njihova teža in kompliciranost. Istočasno pa postajajo velike bluming in slabing valjarne iz leta v leto enostavnejše in investicijski stroški nižji. Uporaba modernih konstruktivnih osnov, avtomatična kontrola programa, povezana eventuelno z elektronskim računalnikom in velika gibčnost v spreminjanju dimenzij proizvedenih izdelkov daje slutiti, da bomo gradili bluming in slabing valjarne tudi še v bodoče. To velja še posebno za valjarne velikih zmogljivosti nekaj milijonov ton letno.

Razvoj valjarn za končne izdelke bo v bodoče posebno

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave za april 1969

Del. enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	11.900	11.867	99.7				
Martinarna	29.500	29.548	100.2				
El peč	11.000	10.499	95.4				
Livarne	993	967	97.4				
Samotarna	1.780	2.052	115.3	280	577	206.1	577
TALILNICE:	55.173	54.933	99.6	280	577	206.1	577
Valj. Bluming	30.500	32.143	105.4	830	841	101.3	841
Valj. trakov	11.400	11.875	104.2				
Linija rezanja	8.500	10.325	121.5	2.895	4.377	151.2	4.127
Težka proga	4.100	4.739	115.6	245	275	112.2	275
Lahke proge	3.462	3.959	114.4	1.809	2.108	116.6	2.156
Valj. 2400	5.200	6.485	124.7	5.200	6.299	121.1	6.379
Valj. 1300	5.100	5.158	101.1	5.020	5.074	101.1	4.906
Valj. žice Jesenice	1.000	929	92.9	1.485	1.880	126.6	1.880
Valj. žice Bela	6.000	6.346	105.8	1.260	1.304	103.5	1.377
Jeklovlek	1.260	1.304	103.5	1.260	1.304	103.5	1.377
H O P	170	164	96.3	165	150	90.9	148
VALJARNE:	76.692	83.427	108.8	18.909	22.308	118.-	22.089
Hladna valjarna	2.600	2.649	101.9	2.590	2.643	102.-	2.583
Žičarna	4.700	4.441	94.5	3.240	2.997	92.5	2.971
Elektrodni:							
— žica	880	846	96.1	875	839	95.9	864
— prašek	60	50	84.2	60	50	84.2	62
Žebeljarna	490	999	106.3	905	989	109.3	1.044
PREDEL. OBRATI:	9.180	8.985	97.9	7.670	7.518	98.-	7.524
ŽELEZARNA:	141.045	147.345	104.5	26.859	30.403	113.2	30.190

TALILNICE:

V talilnicah je od vseh DE najboljše izpolnila plan samotarna. Martinarna je kljub slabemu vmesnemu delu le dosegla planiranih 29.500 ton, tako, da je po 4 mesecih dosegla družbeni plan in je le 1.000 ton pod operativnim planom. Do konca leta mora po družbenem planu izdelati še 233 tisoč ton jekla. Kako pa je bilo z asortimentom? Prek plana so izdelali dinamno jekla in jekla za patentirano žico ter avtomatskega jekla, če omenimo najvažnejše. Zaradi pomanjkanja Zr-Si niso mogli izdelati MD 170 za tanko pločevino in hladno valjarno. Sploh smo imeli v aprilu veliko pomanjkanje fero-legur. Poleg Zr-Si nismo imeli Nb/Th, Fe-Mo, zmanjkalo nam je Fe-Cr nitreja. S tem je bila ogrožena izdelava

cca 15 kvalitet, dobava zaostankov še za lansko leto in letošnji prvi kvartal. Zgoraj navedene legure smo dobili, razen Fe-Cr nitree-ja, tako da bomo morali v maju nadoknaditi tisto, kar smo zamudili. Elektro jeklarna je v eni kampanji (od remonta do remonta) na ASEA peči izdelala 7 šarž prokronov, kar je doslej največ. Cilj bi moral biti 10 šarž v eni kampanji, od tega vsaj 6 šarž z nizkim ogljikom (C4582 in C 4970), ostale pa z visokim ogljikom (C 4770, C 4771 in C 4270).

VALJARNE:

Bluming valjarna je planske naloge izpolnila v skupni in robni proizvodnji. Prek valjarne trakov smo usmerili več jekla zaradi predčasnega remonta valjarne debele pločevine, kar se je odrazilo v

visokem prekoračenju blagovne proizvodnje na liniji rezanja. S tem smo pridobili na tempu odprave srednje in tanke pločevine, proti koncu meseca pa smo zopet usmerili jeklo za potrebe valjarne debele pločevine, tako da je le-ta startala po remontu z zalogo preko 3.000 ton slabov. Na težki progi smo v zadnjem trenutku s programom rešili blagovno proizvodnjo; v času remonta lahkih prog pa že nekaj dni pospešeno odlivamo jeklo, namenjeno prodaji težke proge. Lahke proge so zadostile potrebam jeklovleka in prekoračile plan blagovne proizvodnje. Pred remontom nam je uspelo zvaljati tudi ventilsko jeklo 214-N, ki je že na toplotni obdelavi v jeklovleku. Valjar- na 2400 je popravljeno plan močno presežala, kar gre na račun zmanjšanja medfaznih zalog; zato prve dni maja ne more biti posebne odprave. Več so naredili v naslednjih grupah: SM kval. ogljik., broski, C kvalitetah in el. plem. niz. leg. grupi. Valjar- na 1300 je zadovoljila v izdelavi pocinkane pločevine, prokronov in el. niz. legirani grupi, premalo pa je bilo izdelane dinamo pločevine, čeprav imamo na zalogi že od začetka marca od 600 — 800 ton predpločevine.

Stara valjarna žice je 24. aprila prenehala z obratovanjem, ko je porabila ves vložek formata 140×120 mm. V obeh valjarnah žice smo izdelali 7.250 ton žice, od katere je večino sprejela žičarna, dobili pa so valjano žico tudi zunanji naročniki. Če bo v maju nova valjarna žice dosegla plan (7.000 ton), potem bo žičarna v zadostni meri preskrbljena z vložnim materialom, zadostili pa bomo tudi potrebam naročnikov. Jeklovlek je več izdelal luščenega in brušenega jekla,

(nadaljevanje)

bil iz uvoza in Siska. Premalo je bilo izdelanih nerjavečih trakov, za katere so imeli vložek. Žičarna je bila v aprilu prvič preskrbljena z vložkom tako po količini kot po asortimentu. Program v novi valjarni žice je sestavljen tako, da je dimenzijsko in kvalitetno mogoče vse stroje polno izkoriščati. V elektrodnem oddelku plan blagovne proizvodnje niso dosegli, ker je primanjkovalo Fe v prahu, peč za prašek pa je manj zdržala, ker smo izdelovali bolj zahteven prašek. — ec

na planu pa je v vlečenem; kljub temu imamo velike zaostanke v brušenem jeklu.

PREDELOVALNI OBRATI:

Hladna valjarna je v začetku meseca slabo startala, saj ji je zmanjkalo čeških TVT in trakov iz Siska. Pomanjkanje smo ublažili z valjanjem trakov v valjarni trakov, v zadnji dekadi aprila pa smo omenjene trakove do-

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

DEŽURNA SLUŽBA V ŽELEZARNI od 10. do 16. 5. 1969

SOBOTA, 10. 5., od 20. do 8. ure: FRANC RAVNIHAR, valjarna žice Bela.
NEDELJA, 11. 5., od 8. do 20. ure: inž. BOGDAN STOCCA, RO.
NEDELJA, 11. 5., od 20. do 8. ure: inž. ALEKSANDER PAVLICEK, RO.
PONEDELJEK, 12. 5., od 20. do 8. ure: inž. LADO ŠKETA, plavž.
TOREK, 13. 5., od 20. do 8. ure: inž. JANEZ BIDOVEC, TPD.
SREDA, 14. 5., od 20. do 8. ure: TOMAŽ KAVČIČ, valjarna Bela.
ČETRTEK, 15. 5., od 20. do 8. ure: FRANC TAVČAR, Javornik II.
PETEK, 16. 5., od 20. do 8. ure: inž. FRANC VICAR, predelovalni obrati.
Dežurni ima sedež v pisarni tajništva tehničnega in proizvodnega direktorja, tel. 225 — ob odsotnosti kličite tel. 410.
Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vseh vrtarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

PERSONALNE VESTI ZA MESEC APRIL 1969

Sprejetih: 21

Obračunanih: 94

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI:

FRANC LASNIK, roj. 1920, livarna — 29 let in pol v ZJ, MILAN PRUSNIK, 1910, martinarna — 23 let v ZJ, JERNEJ TRAVEN, 1916, plavž — 29 let v ZJ, JOŽE VIDMAR, 1913, valjarna 1300 — 23 let v ZJ in ALOJZ VIDIC, 1910, valjarna 1300 — 31 let in pol v ZJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI:

FRANC JASENC, roj. 1911, PIV energija — 32 let in pol v ZJ, FRANC JURKOVIC, 1919, gradbeno vzdrževanje — 23 let v ZJ, CVETO PLESNICA, 1924, žičarna — 22 let v ZJ, IVAN STANA, 1921, splošni sektor — 21 let v ZJ in JOŽE STRMOLE, 1911, plavž — 30 let v ZJ. Vsem upokoženim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI:

Jože Fabičič, roj. 1934, hladna valjarna — 17 let v ZJ in Ivan Kodrič, 1933, elektro vzdrževanje — 17 let v ZJ. Svojcem naše iskreno sožalje!

Izključeni:

Mirko Adžič, roj. 1947 — valjarna 2400, Živko Antonijević, 1951 — žičarna, Munir Begič, 1942 — valjarna 1300, Karel Bertalančič, 1946 — plavž, Salija Bica, 1940 — plavž, Husnija Čehić, 1938 — plavž, Rasim Čelebić, 1938 — martinarna, Mirko Čufar, 1931 — valjarna Bela, Sea Dropič, 1948 — valjarna 1300, Vlastimir Džuričić, 1950 — martinarna, Antun Fotak, 1947 — valjarna 1300, Vid Golob, 1946 — plavž, Ivan Hrovat, 1949 — samotarna, Alojz Humar, 1943 — valjarna 1300, Tahir Imeri, 1944 — plavž, Danijel Kokošinek, 1931 — livarna, Marija Kisič, 1943 — GEŽ, Franc Koder, 1945 — strojno vzdrževanje, Stojmir Kostadinovski, 1946 — plavž, Jože Košir, 1947 — strojne delavnice, Stanislav Kotnik, 1948 — valjarna Bela, Franc Kovačič, 1940 — strojne delavnice, Franc Krepek, 1941 — valjarna 1300, Nikola Krnjajič, 1943 — plavž, Muhamed Kurtović, 1942 — martinarna, Dragan Lazarevič, 1948 — valjarna 1300, Miroslav Lebar, 1937 — plavž, Marta Legat, 1945 — GEŽ, Janez Lukančič, 1947 — elektro jeklarna, Šero Mahmutović, 1937 — valjarna 1300, Rudolf Malenšek, 1944 — transport, Mladen Mijailović, 1948 — transport, Janko Mohorič, 1950 — žičarna, Mustafa Okanović, 1947 — profilne valjarne, Jože Oman, 1946 — strojno vzdrževanje, Refik Omerović, 1947 — plavž, Janez Petrič, 1950 — žičarna, Gorazd Pevc, 1948 — transport, Anton Rajk, 1947 — elektro-toplotna energija, Stojko Subotič, 1947 — transport, Džilo Škrl, 1942 — martinarna, Jože Šoštar, 1939 — martinarna, Janez Tavčar, 1947 — profilne valjarne, Janez Zemljčič, 1950 — valjarna 1300 in Andrej Zupan, 1937 — valjarna Bela.

širok na področju same konstrukcije in gradnje. Pri valjanem materialu pa lahko računamo v prihodnjih letih na račun povečane porabe varjenih enostavnih škatlastih profilov. Bodoče profilne valjarne bodo s svojo konstrukcijo ogrodij omogočale večjo proizvodnjo ob boljših tolerancah. Poleg tega bodo večje hitrosti valjanja in navijanja pri manjših dimenzijah tako povečale storilnost, da bo ena bodoča valjarna lahko proizvedla toliko kot današnje tri.

Pri valjanju gredic bodo večje teže ter varjenje več kosov v eno dolžino pripomogle k boljši gospodarnosti tega postopka.

Na področju valjanja ploščatih proizvodov bomo dosegli večji napredek z uporabo ustreznih naprav, ki bodo omogočile boljšo ravnost in

doseganje ožjih toleranc izvaljanega materiala. Površina delovnih valjev bo imela tršo površino. To bo zmanjšalo potrebo za njihovo menjavo. Valjarne debele pločevine bodo valjale težje slabe. Posebno še, ker je s kontinuirnim vlivanjem možno doseči boljše metalurške lastnosti in debelejšo dimenzije slabov.

Hladne valjarne bodo uporabljale večje kolobarje. Istočasno pa bodo valjale z večjimi hitrostmi in imele več ogrodij.

Končno stojijo v bližnji bodočnosti pred nami še velike možnosti za uvedbo avtomatizacije v valjarnah vseh vrst. Tu bodo lahko odigrali posebno vlogo vloga elektronski računalniki, ki so danes šele na začetku svojega pohoda v valjarne.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Seja predsedstva konference ZM Železarne

Osnovno vprašanje, o katerem so govorili na zadnji seji predsedstva, je bilo vprašanje organizacije delovnih akcij. Ena od teh je neposredno pred nami, in sicer demontaža strojev in naprav v stari valjarni žice. S tem delom bi morali začeti že v sredo, 7. t. m.

Na seji so govorili tudi o pripravah za gostovanje v Puli in ugotovili, da priprave potekajo v redu in da se dramski odsek pri PK ZMS Železarne intenzivno pripravlja za nastop v Puli. V zvezi z gostovanjem v Puli bodo zaprosili samoupravni organ Železarne za odobritev izredno plačanih dopustov 55 udeležencem.

Na seji so se tudi dogovorili, da pošljejo v Ljubljano na pohod Ob žici okupirane Ljubljane svojo ekipo.

Jamo

Zmaga dobro pripravljene ekipe jeseniške gimnazije

Na predvečer dneva Osvobodilne fronte je predsedstvo konference ZM Železarne pod pokroviteljstvom odbora za proslave 100-letnice Železarne v počastitev pomembnih jubilejev priredilo tekmovanje v znanju pod geslom MLADINA VAM. Ekipe, sestavljene iz treh članov, so odgovarjale na vprašanja iz zgodovine železarstva na Gorenjskem in iz zgodovine SKOJ. Kot rezervna vprašanja pa so bila pripravljena še vprašanja iz slovtva kot organa socialnega protesta in slovtva v NOB.

Na oddaji je sodelovalo 12 ekip, in sicer: IMU Novo mesto, osnovna šola Koroška Bela I. in II. ekipa, ISKRA Kranj, Železarna Ravne, FERRALIT Zalec, LITOSTROJ Ljubljana, CINKARNA Celje, GIMNAZIJA Jesenice, šola za zdravstvene delavce Jesenice in ekipa predsedstva konference ZMS Železarne. Po prvih dveh serijah vprašanj sta imeli enako število točk ekipi gimnazije in predsedstva ter obe ekipi osnovne šole Koroška Bela. Odgovori na dodatna vprašanja iz slovtva so šele dala dokončno razvrstitev prvih treh:

1. Gimnazija Jesenice.
2. Tovarniška konferenca ZM železarne Jesenice.
3. Osnovna šola Koroška Bela I.

Prve tri ekipe so prejele denarne nagrade ter zlato, srebrno in bronasto plaketo ob 100-letnici Železarne, ostale ekipe pa so prejele spominske plakete, vsi člani ekip pa značke ob 100-letnici Železarne.

Na oddaji je sodeloval tudi zabavni orkester pihalnega orkestra JESENIŠKIH ŽELEZARJEV pod vodstvom Vinca Šetince.

Na večeru je najprej navzoče pozdravil predsednik tovarniške konference ZM Železarne Miro Ipavec, ki je zaprosil direktorja Železarne mag. inž. Kunca, da otvori večer. Po kratkih pozdravnih in spodbudnih besedah direktorja se je tekmovanje začelo.

Ce bi na splošno ocenjevali večer, moramo poudariti, da razen prvih štirih ekip, ekipe niso bile dovolj pripravljene oziroma so premalo preštudirale gradivo, ki je bilo predpisano za tekmovanje. Program je sicer potekal tekoče, vendar bi se dalo še marsikaj izboljšati, kar naj bi veljalo kot šola za prihodnje tako oddajo. Predvsem pa bi v bodoče morali omejiti število nastopajočih ekip in v večer vključiti več zabavno glasbenega in drugega kulturnega programa.

Vsekakor pa pobuda tovarniške konference ZM za organizacijo takega večera in njihovo prizadevanje zasluži vse priznanje, saj taki večeri služijo tudi za srečanja in spoznavanja mladine iz različnih delovnih organizacij in šol.

Delo mladinskega aktiva v Zasipu

V naši rubriki smo že pisali o delu mladinskega kluba v Zirovnici in v Begunjah. Danes pa nekaj besed o delu mladinskega aktiva v Zasipu pri Bledu.

Obiskal sem predsednika aktiva 22-letnega Cirila Kraiherja — likovnega tehnika, ki mi je orisal dosedanje delo, uspehe, probleme in načrte mladih v Zasipu.

»Naš mladinski aktiv smo ustanovili 2. februarja letos in združuje predvsem mlade iz Zasipa. Prejšnji aktiv v Zasipu je pred desetimi leti prenehal z delom predvsem zaradi tega, ker je prejšnji kulturni dom pogorel. Veliko pomoč pri našem delu nam nudi kulturno prosvetno društvo. V kulturnem domu imamo svojo sobo, v kateri igramo šah, gledamo TV in imamo redne sestanke vsako sredo ob 19. uri, na katerih se pogovarjamo o opravljenem delu in o načrtih za prihodnje.

Takoj po ustanovitvi mladinskega aktiva smo organizirali v kulturnem domu mladinske ples, ki so bili zelo dobro obiskani. Vendar po treh mesecih smo bili primorani odpovedati gostovanje ansambla Termitov, ki je vsako

nedeljo igral za ples, ker je zaradi nekaterih posameznih mladincev z Jesenic prišlo na plesu do incidentov.

Ob podpori kulturno prosvetnega društva urejamo sedaj poleg kulturnega doma prostor za igre z žogo. Do sedaj smo že odvozili 40 kamionov materiala in računamo, da bo igrišče gotovo do konca maja. Zavarovali ga bomo tudi z mrežo, da ne bo postal parkirni prostor za avtomobile. Izkop s stroji financira prosvetno društvo, sami pa bomo organizirali veselico, čisti dohodek pa bomo porabili za nakup športnih rekvizitov.

V okviru 50-letnice SKOJ bomo sodelovali na športnih prireditvah, in sicer v nogometu, odbojki, šahu in namiznem tenisu. Na zaključni proslavi pa bomo sodelovali s tričlansko ekipo na prireditvi »Mladina pred mikrofonom«, ki bo v blejski Kazini konec meseca.

V soboto, 3. maja, smo ustanovili vokalni oktet fantov, ki imajo veselje do petja slovenskih narodnih pesmi. Tenorista, ki nam je manjkal, smo si »izposodili« na Bledu. Oktet bo vodil pevovodja iz Gorij. Upamo, da bo delo z mladino v Zasipu še bolj zaživelo in da se bodo delu mladinskega aktiva priključili še tisti mladinci, ki še ne delajo v aktivu.

Tako nam je v kratkem povedal prizadeveni predsednik Kraihjer, ki je mimogrede povedano sam izdeloval zelo okusne plakate za ples in bil vedno zavzet, da bi mladinski aktiv v Zasipu še bolj zaživel in našel še večje razumevanje in podporo pri krajevnih dejavnikih.

Predsedniku Cirilu in vsem mladim želimo veliko uspehov pri njihovem delu.

Mirko Kunšič

Kdaj mladinski klub na Javorniku

Že nekaj let nazaj na Javorniku in Koroški Beli nimamo mladinske organizacije. Ugotovitev ni razveseljiva, še posebej, če pomislimo na to, da je bilo pred in med vojno ter v prvih povojnih letih na Javorniku in Koroški Beli zelo razgibano življenje med mladimi. Na vprašanje, zakaj je delo v mladinski organizaciji na Javorniku že pred leti skoraj povsem zamrlo, je težko odgovoriti in poiskati pravi vzrok. Znano je, da na Javorniku živi nekaj sto mladih ljudi, med njimi tudi precej mladih delavcev — železarjev, ki stanujejo v samskih domovih na Koroški Beli in na Straži. Končno je rešeno tudi vprašanje prostora. Mladim se ne bo treba več pritoževati, da se nimajo kje shajati. Prostorov za njihovo delovanje (klubski večeri in druge možne oblike) je dovolj že v kulturnem domu. Iz tega je razvidno, da med mladimi manjka le iniciatorjev, ki bi ponovno organizirali mladinski aktiv ali klub. Precej je takih organizacij na terenu, ki menijo, da je izhod iz težavnega položaja, v kakršnem so že dalj časa, le s pomlajevanjem lastnih vrst. Ob vsem tem je čudno, da drug drugega iščemo že dalj časa, pa se kljub temu ne najdemo. Po eni strani drži, da je mladih na Javorniku sicer dovolj, po drugi strani pa ni organizacije, ki bi vzpostavila in stalno obdržala prepotrebne stike z ostalimi društvi in organizacijami na terenu.

Prav bi bilo, da občinska konferenca ZMS odgovori na naše vprašanje: Koliko časa bomo še čakali na mladinski aktiv ali klub na Javorniku? Zanima nas tudi, kakšni so bili dosedanja ukrepi, da bi delo v mladinski organizaciji na Javorniku in Koroški Beli poživili. Ustanovitev mladinskega aktiva ali kluba na Javorniku je umestna, saj so se za tako obliko dejavnosti odločili že v Zirovnici, Zasipu, Begunjah in morda še kje drugje, čeprav imajo za to manj pogojev kot na Javorniku in Koroški Beli. Prepričan sem, da bi iniciatorji za ustanovitev mladinskega aktiva ali kluba našli dovolj pomoči in podpore pri ZK ter ostalih organizacijah in društvi.

— or

Za odkup in ureditev Finžgarjeve hiše

Za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše v Doslovčah sta odstopila honorar za svoja prispevka v 17.—18. številki Železarja TONE SKRT 44 N din in FRANCE ŽVAN 36 N din. Skupni znesek 80 N din je uredništvo nakazalo odboru za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše pri ZKPO Jesenice.

Spomini na staro valjarno žice

Tik pred prvomajskimi prazniki je prenehala obratovati stara valjarna žice na Jesenicah. Obširneje smo o tem že pisali in objavili v prvomajski številki tudi posnetek, na katerem so nekdanji sodelavci, zdaj že upokojeni, ki so bili povabljeni, da si še zadnjič ogledajo obrat, v katerem so bili zaposleni dolgo vrsto let. Istega dne so si ogledali tudi novo valjarno žice na Beli. Vabilo so poslali tudi upokojenemu sodelavcu Konradu Ažmanu, ki pa ga je žal dobil prepozno in se srečanja na dan, ko so opravili zadnji šiht, žal ni mogel udeležiti.

Pred nekaj dnevi se je tov. Ažman oglašil v našem uredništvu in nam pripovedoval o svojem dolgoletnem delu, ko je bil najprej industrijski nadzornik, zatem pa asistent na obratovodstvu v valjarni žice. Kot je povedal, je prišel na Jesenice iz Kroke. Tam je videl takratni primitivni način oblikovanja železa oziroma kovanja. Ko pa je prišel v našo valjarno žice, pa je v primerjavi s tistim, kar je videl v Kroki, lahko ugotovil, da je tehnika oblikovanja železa bila že bolj izpopolnjena, stroji pa so omogočili delavcem, da so delali hitreje pa tudi z manjšim fizičnim naporom. To pa je bilo zelo važno zlasti še, ker so imeli najprej delovni čas 12 ur in šele po prvi svetovni vojni so upeljali osemurno delo. Tov. Ažman se spominja časov, ko je bila v valjarni žice še ameriška proga kot so jo imenovali, pa so jo pozneje opustili. Rad se spominja tistih časov, pa tudi današnjih srečanj z mnogimi sodelavci, čeprav so že dalj časa upokojeni, pa kljub temu radi obudijo spomin na leta, ko so bili zaposleni v valjarni žice, ki je danes ni več in se je morala umakniti novi valjarni žice na Beli, kjer pa je tehnika valjanja žice še mnogo bolj izpopolnjena. Pozdravljam napore sedanjega vodstva tovarne, ki si prizadeva, da bi tehnika imela v tovarni čim večjo besedo. Ta prizadevanja pa so zelo očitna sedaj, ko so začeli obratovati na Beli novi valjarniški obrati. Tov. Ažman želi, da bi mu omogočili ogled nove valjarne žice na Beli, ker mu kot smo že omenili ob zadnjem skupnem ogledu to ni bilo mogoče.

Vsem svojim nekdanjim sodelavcem in sploh kolektivno valjarne žice pa želi v novi valjarni na Beli veliko delovnih uspehov, to pa hkrati pomeni nadaljevanje dolgoletne tradicije na področju valjanja žice v naši Železarni

Dva remonta na Javorniku

Priznanje in pohvala strojnim in elektrovzdrževalcem za opravljeno delo pri remontih v valjarni 2400 in na lahkkih progah

Obratovodjo strojnega vzdrževanja inž. MIROSLAVA NOČA smo prosili za kratek razgovor ob letošnjih remontih na Javorniku. Inž. Noč je povedal, da je bil redni letni remont v valjarni 2400 planiran šele po prvomajskih praznikih, vendar ga je bilo treba zaradi pomanjkanja jekla opraviti že od 19. aprila do 1. maja. Remont je praktično trajal do 1. maja, toda zaradi čakanja na temperaturo v ogrevalnih pečeh, so z delom začeli pozneje, krožna peč pa bi morala z obratovanjem začeti že v nedeljo, 4. maja, če ne bi imeli težav pri kurjenju peči.

Za letošnji remont je značilno, da so bili rezervni deli skoraj v celoti pripravljeni in je bilo zato tudi manj intervencij mehanične delavnice za obdelavo rezervnih delov. Remont je zajel vse naprave v valjarni 2400: ogrevne peči, progo, normalizirano peč, celo linijo v adjustaži z vsemi stroji itd. Pri remontu je bilo zaposlenih 160 ljudi — vzdrževalcev, poleg delavcev podjetja Vatrostalne.

Letošnji remont je bil skoraj v celoti opravljen v normalnem delovnem času. Lahko trdimo, da je bila organizacija dela na dostojni višini. Posebnost remonta v valjarni 2400 je tudi v tem, da je bila ugotovljena večja vzdržnost armatur na ogrevalnih pečeh, vzrok za to pa je treba iskati predvsem v spremenjeni tehnologiji kurjenja peči v zadnjih dveh letih z mazutom. Spričo števila, porabljenih ur, potrebnih za letošnji remont, ugotavljajo, da bo le-ta znatno cenejši od

prejšnjih remontov. Dela so potekala tudi med prvomajskimi prazniki, zato letošnji prvi maj za vzdrževalce ni bil dan počitka kot za druge člane kolektiva, ampak delovni dan. Druga značilnost remonta, na katero ne smemo pozabiti, je, da je bilo treba vsa dela uskladiti in čas, ki smo ga imeli na razpolago, preračunati, ker se je začel tudi remont na lahkkih progah. Zlasti je treba poudariti prizadevnost vzdrževalcev, ki so z vztrajanjem in požrtvovalnim delom nalogo v celoti izpolnili in zato zaslužijo vse priznanje in pohvalo.

Strojni vzdrževalci so delali pod operativnim vodstvom Franca Arneža in Jožeta Zidarja, elektro vzdrževalci pa pod vodstvom inž. Franca Seljaka. Omenimo naj še, da med remontom v valjarni 2400, ki je trajal 14 dni, ni bilo poškodb in je to redek primer ob primerjavi s prejšnjimi remonty, še

posebej, če upoštevamo, da je cela vrsta nevarnih mest, kjer lahko pride do poškodb.

REMont TUDI NA LAHKIH PROGAH

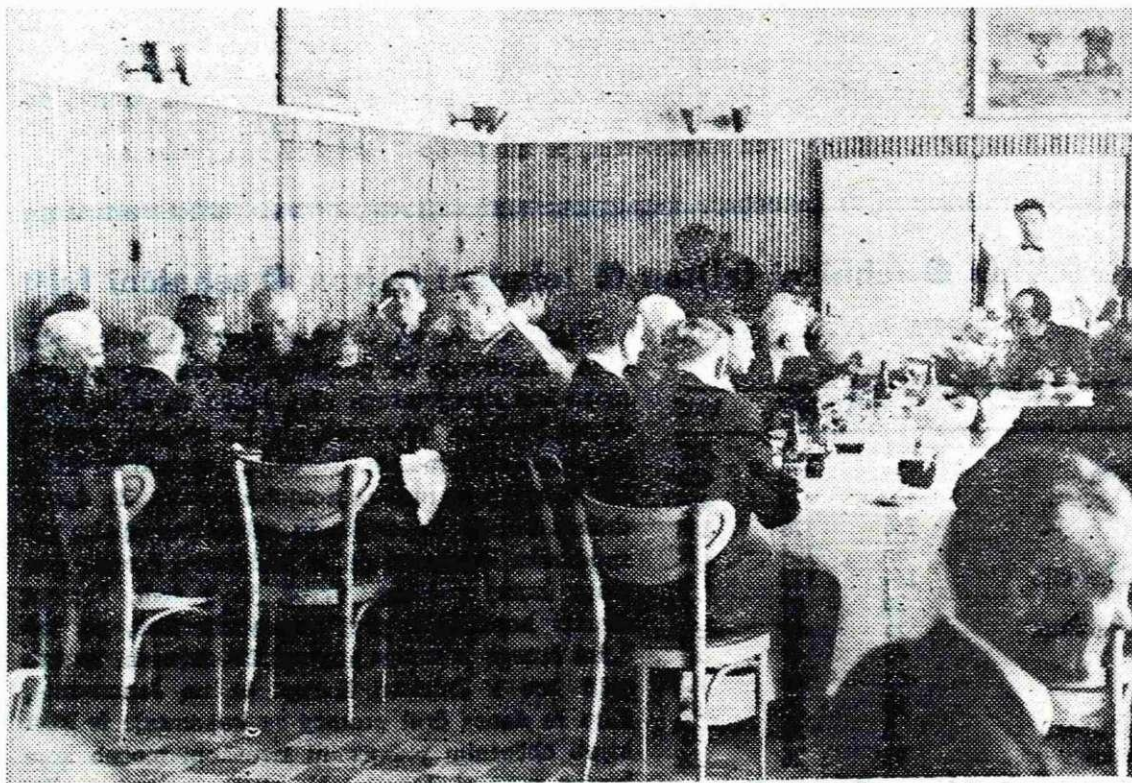
Po predvidenem načrtu bi morali na lahkkih progah začeti z obratovanjem 8. maja, toda med remontom so ugotovili okvaro na pogonskem motorju. Zaradi tega bo treba po vsej verjetnosti začeti obratovanje premakniti še za kakšen dan. Predvidevajo, da bo potrebno delno previtje statorja. Razen delavcev Vatrostalne je na lahkkih progah zaposlenih pri remontnih delih 130 vzdrževalcev. Dimnik, ki je skupen za obe ogrevani peči, bodo med remontom povišali za 5 m, ker se je pokazalo, da imata peči slab vlek. Predvidevajo, da bodo na ta način odpravili površinske napake na materialu, ki ga ogrevajo v obeh pečeh. Poieg tega je treba urediti valjavsko ogrodja, peči ter pogon lahkkih in srednjih prog, ki pa je kombiniran na elektro in vodni pogon.

Op p. Tako so naši vzdrževalci opravili v aprilu in maju kar dva zelo pomembna remonta in omogočili proizvodnim obratom, da bodo lahko spet normalno proizvajali. Toda vzdrževalce čaka še tretji remont, ki bo v juniju. Takrat bodo pregledali in zamenjali že iztrošene rezervne dele na posameznih strojih in napravah v valjarni 1300. O tem remontu, ki bo tudi obsežen, saj ga zaradi izpolnjevanja proizvodnih nalog niso imeli že nekaj let, bomo še poročali.

— or

PRVA SEJA TOVARNIŠKEGA ODBORA OOS

Za danes popoldan je predsednik osnovne organizacije sindikata Železarne Srečko Mlinarič sklical prvo sejo tovarniškega odbora OOS. Na dnevnem redu je izvolitev organov tovarniškega odbora, razprava o predlogu zaključkov 18. občnega zbora, analiza volitev v samoupravne organe Železarne in predlog kandidatov za konstituantno delavskega sveta Železarne in svetov delovnih enot.

Po ogledu stare in nove valjarne žice, so nekdanji sodelavci-upokojeanci pokramljali v zgornjih prostorih Kazine

Sto let socialističnega gibanja v Sloveniji

Tako je bilo pri Kranjski industrijski družbi, ki je mimo tega imela še tak delovni red, ki je prepovedoval sleherno delavsko organiziranje. Podobno je bilo tudi pri drugih podjetjih na Kranjskem, Koroškem, Stajerskem in Primorskem, kar je seveda preprečevalo začetni razmah delavskega gibanja na Slovenskem in krepitev prvih slovenskih delavskih društev »Slovenske lipe« v Ljubljani in delavskega izobraževalnega društva v Celju, ustanovljenega prav tako kakor v Ljubljani leta 1869.

Težki časi

Pa ne samo na Slovenskem in drugih deželah habsburške monarhije, marveč tudi v mednarodnem merilu so po letu 1871, ko je svet pretresla prva socialistična revolucija na svetu »Pariška komuna«, nastopili za socialistično gibanje težki časi. Leta 1876 se je razšla I. internacionala. Dve leti kasneje, ko sta atentatorja Hödel in dr. Nobiling poizkušala z atentatom odstraniti nemškega cesarja Viljema I., je Bismarck naperil proti socialistom posebni zakon »Sozialistengesetz«, ki je veljal vse do leta 1890 in pri katerem se je zgledovala tudi avstrijska vlada, ko je po atentatih na policijskega uradnika Hlubeka, policijskega agenta Blocha in menjalničarja Eiserta razglasila izjemno stanje in ukinitev porotnih sodišč za Dunaj in okolico, atentatorja Kammerer in Stellmacher pa sta bila 1884 obsojena na smrt in obešena.

Dejanja anarhističnih teroristov Kammererja in Stellmacherja je avstrijska vlada izrabila tudi za preganjanje socialistov, ki jih je enostavno štela med anarhiste. Zato je omenjeni razglas leta 1886 razširil s posebnim zakonom »o sodstvu v kazenskih zadevah zaradi anarhističnega delovanja«. Tega bi morda ne bilo treba omenjati, ko bi ta zakon ne prizadel tudi začetnikov slovenskega delavskega gibanja.

Tako se je po Berlinskem kongresu (1878), na katerem je habsburško cesarstvo zastopal grof Julij Andraszy in na katerem naj bi »uredili orientalske zadeve« (Bolgarija med Donavo in Balkanom je postala »samostojna« kneževina, ki pa je morala Turčiji plačevati davek. Avtonomna Vzhodna Rumelija z večinomom bolgarskim prebivalstvom je ostala turška, a s krščanskim guvernerjem. Pod Turki je ostala tudi Makedonija. Srbija, Črna Gora in Romunija so postale »samostojne« države. Romunija je dobila Dobrudžo, Črna Gora morsko obalo z Barom, Srbija pa niški in pirotski okraj. Bosna in Hercegovina je formalno ostala še vedno turška, a ker turški sultan ni mogel napraviti »miru in reda«, je Avstro-Ogrska dobila ukaz, naj jih zasede. Grška je dobila Tesalijo in vzhodni Epir. Morske ožine med Evropo in Azijo naj bi ostale za vojne ladje zaprte. Donava naj bi ostala nevtralna), in po avstro ogrski okupaciji Bosne in Hercegovine (1878) ter po nadomestitvi liberalnih vlad s katoliško-konservativnimi se je v habsburškem cesarstvu pričelo

Novo preganjanje delavskega gibanja

pod obtožbo anarhizma, ker se je povečala dejavnost radikalnih ali anarhističnih pristašev Mosta in Peukerta še pred uveljavitvijo izrednega stanja za Dunaj in okolico, ki je začelo veljati 30. januarja 1884. Delavce niso preganjali samo zaradi razširjanja anarhističnega tiska - Mostove »Freiheit« in Peukertove »Zukunft« (Bodočnost), marveč tudi zaradi »zmernega« socialističnega tiska, kakršna je bila na primer »Wahrheit« (Resnica). Tako so že januarja 1884 v Grazu sprožili proces proti triindvajsetim »anarhistom«, obtoženim, da so pripravljali atentat proti »presvetlemu veličanstvu«. Med obtoženimi sta bila tudi Slovenca Karl Hubmayer iz Ljubljane in Miha Kovač iz Slovenskih Konjic. Kljub bombastični obtožbi je bilo trinajst obtožencev popolnoma oproščenih, obtožba za pripravo atentata ovržena v celoti, vseeno pa je sodišče obsodilo deset obtožencev »zaradi motenja javnega reda« na kazni od 13 mesecev do treh let zapor. Med oproščenimi sta bila tudi oba slovenska obtoženca.

Maja 1884 je bil podoben proces tudi pred sodiščem v Zagrebu proti štirim obtožencem, obtoženim, da so vzdrževali zveze z inozemskimi »anarhisti« in da so širili njihov tisk »Freiheit« in »Der Rebell« (Upor) ter različne letake, med njimi socialistični »Braće radnici« (Bratje delavci). Dva obtoženca sta bila oproščena, dva pa sta bila obsojena — Hiža na šest let, a Franc Serbec (verjetno Slovenec) na pet let zapor.

Zaključki seje komiteja občinske konference ZKS Jesenice

Podpora ukrepom samoupravnih organov in vodstva podjetja

Komite občinske konference ZKS Jesenice je na svoji redni seji dne 29. 4. 1969 razpravljala o aprilskih dogodkih v železarni Jesenice in s tem v zvezi sprejel naslednja stališča in sklepe:

1. Osnova za sanacijo težkega ekonomskega položaja Železarne je sanacijski program. Iz programa je razvidno, da je pri realizaciji sanacijskega programa poleg občine, republike, federacije in drugih institucij udeležena tudi Železarna. Komite ugotavlja, da je to najbolj realna perspektiva, ki zagotavlja postopno izboljšanje težkega ekonomskega stanja v Železarni in vodi k izboljšanju materialnih pogojev tako podjetja in celotnega kolektiva.

2. Rezultati poslovanja v Železarni v prvem tromesečju letošnjega leta kažejo spodbudne rezultate. Veliki premiki se kažejo tako v povečanju proizvodnje, doseganju večje prodajne cene, ki je rezultat bolj kvalitetne proizvodnje in podobno. Nobenega dvoma ni, da so ti rezultati posledica bolj odgovornega in bolj kvalitetnega dela tako posameznikov kot celote. Prav zaradi tega je nerazumljiv nastop grupe delavcev v martinarni, ki je v najbolj grobi obliki izsiljevanja mimo samoupravnega dogovora in mimo samoupravnih organov tako ali drugače hotela minirati sanacijski program, ki so ga sprejeli kolektiv in samoupravni organ.

Komite se zaveda, da nismo družba brez problemov in različnih gledanj na te probleme. Toda vse to rešujemo na osnovi našega temeljnega družbeno-političnega odnosa, to je samoupravljanja. Primer v martinarni pa kaže na negacijo samoupravnega dogovora in uveljavljanje iniciativ, ki slonijo na neperspektivnosti, na sistemu od danes do jutri in na metodah izsiljevanja.

3. Komite občinske konference ZKS v celoti podpira ukrepe samoupravnih organov in vodstva podjetja, ki so sledili po 15. aprilu. Podpirati takšne ukrepe, ki so jih sprejeli samoupravni organi in vodstvo podjetja, pomeni podpirati sanacijo težkega položaja Železarne.

4. Komite ugotavlja, da so bili aprilski dogodki v martinarni težka preizkušnja za komuniste, ki pa v celoti ni bila pozitivno opravljena. Komite je mnenja, da je skoraj nemogoče, da grupa neodgovornih delavcev ustrahuje vse zaposlene v martinarni. Zato smatra za potrebno, da je po tem vprašanju v mesecu maju še ena skupna seja sekretariata tovarniške konference ZKS in komiteja občinske konference ZKS.

5. Ob grobi analizi trenutnega ekonomskega in finančnega stanja v Železarni komite ugotavlja, da se pretežni del kolektiva zaveda udeležbe in odgovornosti pri realizaciji sanacijskega programa. Rezultati so vidni. Toda zaradi nelikvidnosti se podjetje iz dneva v dan nahaja v težjem položaju. To se odraža predvsem v nabavi reprodukcijskega materiala. Zato komite opozarja vse, ki so pri realizaciji sanacijskega programa soudeleženi, da pristopijo k realizaciji programa s tako resnostjo kot je pristopil kolektiv, samoupravni organi, vodstvo podjetja, družbeno-politične organizacije v Železarni in Skupščina občine Jesenice.

V nekaterih oddelkih nujen prehod na 42-urni delovni teden

(Nadaljevanje s 1. strani)

ODGOVOR: V pogledu osvajanja kvalitet je bil letos narejen precejšen skok naprej in smo dosegli sorazmerno dobre rezultate pri valjanju nerjavečih jekel, ravno tako tudi pri ventilskem jeklu, medtem ko določene kvalitete kot npr. prokron 19 še vedno predstavljajo nerešeno vprašanje. S tem problemom se je izredno aktivno ukvarjal raziskovalni oddelok, ki tudi vodi delo tako v jeklarni kot tudi v valjarnah.

Medtem, ko je izplen pri valjanju slabov za valjarno 2400 zadovoljivo rešen in ne predstavlja problema, razen pri posameznih šaržah, pa je izplen pri valjanju gredic za valjarno žice in za prodajo še vedno problematičen in sicer predvsem zaradi valjarskih napak. Le-te nastopajo zaradi nepazljivosti valjavcev, v glavnem pa mislim, da je vzrok premajhna dimenzija kvadratne gredice, ker je iz pettonskega bloka zelo težko dobro izvaljati približno 50 m dolgo gredico, ki jo pozneje razrežejo na škarjah. Za odstranitev oziroma delno preprečenje teh napak je predvideno premiranje valjavcev za dobro delo. V celoti pa ne bomo nikdar dosegli pri tem načinu dela najboljših rezultatov.

Izplen v valjarni travkov je zadovoljiv, vendar komisija za izplen še vedno proučuje možnosti za povečanje izplena. Nasploh lahko rečem, da je doseženi izplen zadovoljiv, da sicer so še možnosti za povečanje izplena, vendar kasnih večjih skokov več ne moremo pričakovati in se bo moral obrat zelo boriti za vsako desetinko odstotka izplena.

UREDNIŠTVO: Že dalj časa imate težave s čiščenjem slabov in blumov zaradi premajhnih kapacitet čistilnice. Kaj bi po Vašem mnenju morali v tej smeri še narediti?

ODGOVOR: V valjarnah lahko popravimo s čiščenjem samo površino jekla, medtem

ko metalurških napak na žalost ne moremo odstraniti. Pri projektiranju valjarne Bela smo računali z delnim čiščenjem polizdelkov, vendar na tako velik odstotek čiščenega materiala pa valjarna ni bila pripravljena, niti opremljena. Šele sedaj, ko je obseg čiščenja jasen, se uvajajo dodatne kapacitete tako za flemanje (plamensko odžiganje), kot tudi za brušenje posebnih jekel. Razumljivo je, da nabava novih naprav za povečanje kapacitet zahteva določen čas in zaradi tega še vedno prihaja do občasnega kopičenja neočiščenega materiala v čistilnicah in s tem razumljivo pomanjkanje vložka v nadaljnjih obratih. V programu za povečanje kapacitet čistilnice je nabava brusilnega stroja za slabe, nadalje ojačanje linije flemanja z novim portalnim žerjavom in eventualna nabava stroja za flemanje blumov. Ker predstavlja v čistilnici pomanjkanje transportnih kapacitet (žerjav) resen problem, je predviden tudi nov žerjav. Vendar bodo vse te naprave pripravljene za obratovanje šele v prihodnjem letu in do takrat bo čiščenje še vedno predstavljalo ozko grlo.

UREDNIŠTVO: Valjarna žice je bila zelo dolgo v poskusnem obratovanju, pa kljub temu so še pred kratkim skoraj polovico obratovnega časa predstavljali zastoji. Naše bralce predvsem zanima, kdaj se bo to stanje izboljšalo glede na to, da je stara valjarna žice prenehala obratovati in da se od nove valjarne pričakuje maksimalnih dosežkov?

ODGOVOR: Res je, da je bila valjarna žice dolgo časa v poskusnem obratovanju, vendar moramo razumeti, da čez noč ni mogoče doseči najboljših rezultatov. Odkar je bila v mesecu decembru lanskega leta valjarna prevzeta od dobavitelja, je bil že do-

sežen določen napredek, ki trenutno zagotavlja nemoteno preskrbo žičarne z vložkom, medtem ko dobava zunanjim naročnikom še šepa. Zastojev je res precej, vendar je treba ločiti zastoj, ki so povezani s tehnološkim procesom, to je menjava valjev, prestavljanje itd., od zastojev, ki jih povzročajo valjavci še vedno nenavajeni novega načina dela in zastoj zaradi mehanskih ter elektro okvar, katere se pojavljajo v novi valjarni v znatnem obsegu. Trenutno je naš cilj in naloga predvsem v tem, da zmanjšamo zastoj povzročenih od valjavcev in mehanskih okvar, ki predstavljajo polovico vseh zastojev. Če bomo to dosegli, v kar ne dvomim, realizacija mesečnega plana 7.000 ton ne bo predstavljala vprašanja.

Izplen zaenkrat še ni dober, zmanjšuje ga predvsem izmeček na progi. Z vestnim delom valjavcev in vzdrževalcev pa je seveda mogoče v kratkem času izplen znatno izboljšati.

UREDNIŠTVO: Ali izven teh vprašanj nastopajo še kakšne težave, s katerimi bi morali seznaniti delovni kolektiv oziroma naše bralce?

ODGOVOR: Poseben problem, ki bi ga rad ob tem vprašanju omenil, predstavljajo nadure zaposlenih, predvsem v valjarni bluming in v čistilnici polizdelkov, ker že sam tehnološki postopek zahteva pri tem delu neprekinjeno obratovanje. Tako obratuje valjarna bluming s tremi posadami tudi vse nedelje, kar predstavlja izredno obremenitev ljudi. V čistilnici razna dodatna in nepredvidena dela kot npr. ravnanje debele pločevine ob istočasnem pomanjkanju ljudi tudi zahteva veliko število dodatnih ur. To stanje zahteva, da v teh oddelkih čim prej preidemo na 42-urni delovni teden po sistemu, kakršnega ima jeklarna.

● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton

Črni premog v letu 1968

V letu 1968 so v vseh premogovnikih na svetu nakopali skupno 2,196 milijarde črnega premoga. V primerjavi z letom 1967 je to za 10 milijonov ton manj in 2 milijona ton več kot v letu 1966. Iz tega sledi zaključek, da je bila količina nakopanega črnega premoga v zadnjih treh letih praktično nespremenjena.

Rjavega premoga so v preteklem letu nakopali skupno 750 milijonov ton. Če izrazimo tudi to količino kot črni premog pomeni, da je bila skupna količina nakopanega premoga približno 2,5 milijarde ton. To pa je skoraj ista količina kot v letu 1967.

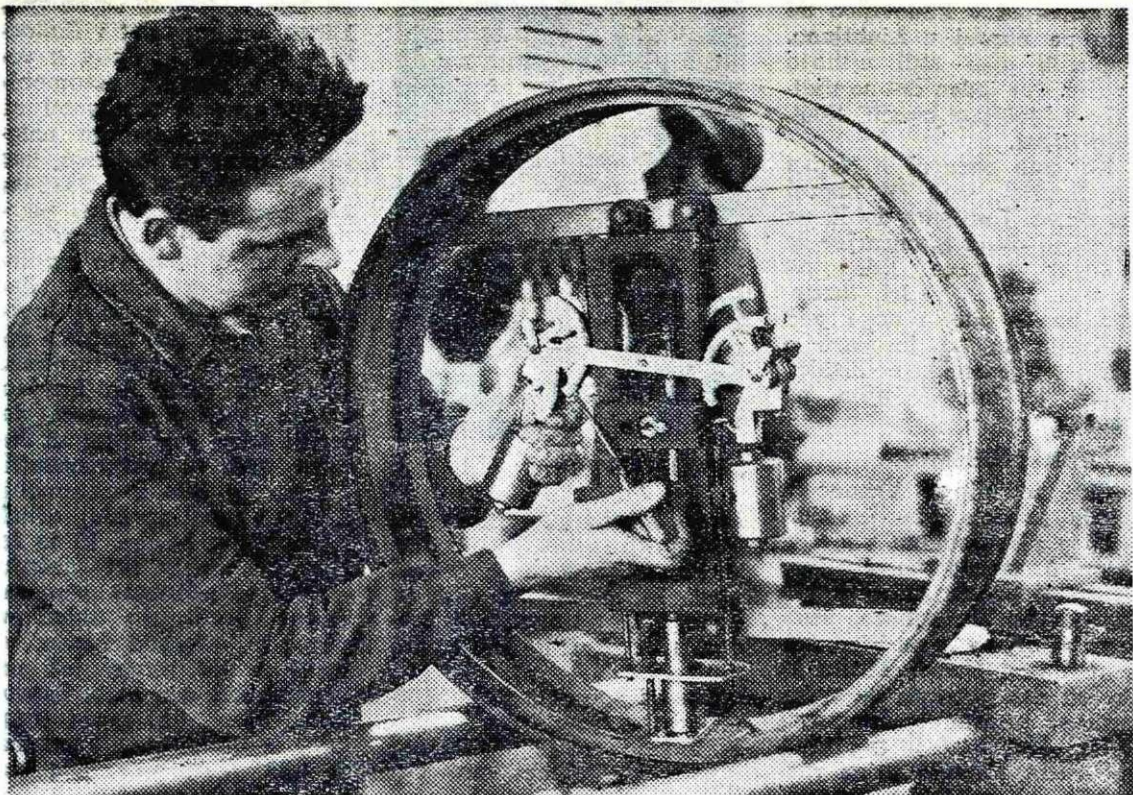
Iz spodnje tabele je razvidna količina nakopanega črnega premoga v letih 1967 in 1968 v državah, ki letno prekoračujejo številko 20 milijonov ton. Kot primerjava je navedena tudi srednja koli-

čina iz razdobja let 1936—1938. Stevilke pomenijo milijone ton.

država	1936—1938	1967	1968
1. ZDA	416	507	507
2. LR Kitajska	35	450	450
3. Sovjetska zveza	109	446	445
4. Velika Britanija	236	176	168
5. Poljska	35	124	127
6. Zahodna Nemčija	144	112	112
7. Indija	26	68	70
8. Južnoafriška Rep.	16	49	51
9. Japonska	45	47	47
10. Francija	45	48	42
11. Avstralija	13	35	39
12. Koreja (skupno)	3	28	27
13. Čehoslovaška	15	26	26
skupaj	1.138	2.116	2.111
svet	1.250	2.206	2.196

Kljub temu, da sedanja situacija kaže določeno stagniranje na področju porabe črnega premoga kot energetskega vira, lahko za bližnjo bodočnost realno računamo, da bo njegova poraba postopno le naraščala. To velja posebno za ZDA, LR Kitajsko in tudi za Sovjetsko zvezo. Za druge države kot so Japonska in zahodnoevropska gospodarska skupnost, pa je bodočnost črnega premoga manj rožnata. Vzrok je v tem, ker so stroški kopanja v prej omenjenih treh, po količini črnega premoga »največjih« državah, znatno nižji kot v Zahodni Evropi in na Japonskem. Zato že danes črni premog za koksiranje iz ZDA kljub občutnim prevoznim stroškom močno konkurira v sami Zahodni Nemčiji premogu iz Porurja.

K.

Proizvodna problematika na seji DS DE

Delavski svet valjarne profilov je imel 21. aprila 11. redno sejo, na kateri so člani obravnavali proizvodno problematiko za marec in za prvo četrtletje. O izpolnjevanju proizvodnega načrta je poročal obratovedja in povedal, da so na težki progi v marcu zpolnili proizvodni načrt v odnosu na vroče valjano s 107,8 % in na načrt gotove robe 108,4 %.

Na lahkkih progah so plan izpolnili — vroče valjano s 113,5% in 113,1% pri gotovi robi. Zaradi pomanjkanja vložka so na lahkkih progah imeli precej zastojev. Iz istih razlogov tudi niso mogli izpolniti obveznosti do jeklovleka.

Z realizacijo proizvodnega načrta za prvo četrtletje so bili zadovoljni, saj so ga pre-

segli za 461 ton. Zatem je delavski svet potrdil še operativni načrt za težko in lahke proge za april.

lotno problematiko obrata. Vodja takšne grupe naj bi odgovarjal na vsa morebitna vprašanja delavcev. Upoštevat¹ je treba tudi koristne predloge. Če pa vodja grupe ne bi mogel odgovoriti na posamezna vprašanja, je treba problem rešiti skupaj z obratovodstvom. Rāzen teh grup bodo tako kot v vseh ostalih delovnih enotah še tri komisije in sicer: komisija za delovne odnose, komisija za ugotavljanje kršitve delovnih dolžnosti in komisija za varnost pri delu.

Ob koncu seje je obratovodja poročal o predvideni ukinitvi še ene dnine na lahki progi. V tem primeru bodo imeli v obratu precejšnje premik delavcev. Tudi čistilnica bo obratovala le na dve izmeni, medtem ko naj bi delavce razporedili na nova delovna mesta v martinamo in jeklovlek. Delavcem, ki bodo razporejeni na nova delovna mesta, je treba zagotoviti enake tarifne postavke kot so jih imeli v valjarni profilov. Ker je bila to zadnja seja delavskega sveta v mandatni dobi, se je predsednik tov. Mežnarc vsem članom zahvalil za sodelovanje.

Nagrajeni reševalci prvomajske križanke

V sredo je posebna komisija, ki so jo sestavljali: predsednik Pero Rešetič — FRS in člani: Marija Klemenc — oddelek za obračun osebnih dohodkov, Marica Valentar — fakturni oddelek, Bronka Pristov — nabava in Tone Svetlin — FRS, izžrebala nagrajence prvomajske nagradne križanke, ki je bila objavljena v 16—17. številki Železarja. Prejeli smo 273 rešitev, komisija pa je morala izvleči 25 rešitev, da je lahko dobila 10 pravih.

50 din prejme JOŽICA JENSTERLE, jeklovlek;
po 40 din: ANA MOHORIČ, GEŽ in NEDA OBLAK,
fakturni oddelek;

po 30 din: SIMONA TARMAN, prodajni oddelek, CE-
NA VALENTAR, RTA in JOŽICA KLEMENC, jeklovlek;
po 20 din: KATARINA KOS, SEP, MILKA IZDA,
fakturni oddelek, inž. MARTIN SKETA, TPD in AN-
TON SVETLIN, FRŠ.

Vsem reševalcem se zahvaljujemo za sodelovanje, nagrajence pa vabimo, da dvgnejšo nagrado osebno od sobote, 10. 5. 1969 dalje na uradnih Železarja.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE:

Vod.: jeklovlek, eleat, Ilo, ri, bornit, os, oreade, Madrid, al, Jesenice, ranar, aktovka, motorist, Korl, T pomol, ser, NN, tun, nerad, ND, to, los, podiranje, amper, stajica; N, N, LH, flour, navoj, Aceva, Ann, ograje, notar, BJ, oro, DE, Apenini, gral, A, I, ran, Jan, NATO, on, iti, as, fotograf, Ivana, valjar, emir, erar, E, rips, ro, tora, jak, K, DI, O, N, sla, prvomajski, Raab, Dinara, izlet, čitan.

Železarski globus

FILIPINI — V tej otoški azijski državi gradijo novo železarno. V januarju letos je pričela obratovati nova hladna valjarna, ki bo zaenkrat predelovala uvožene vroče valjane trakove. Do leta 1972 pa bodo zgradili še plavž za dnevno proizvodnjo 1450 ton grodlja, kisikovo jeklaro s 50 tonskim konvertorjem, napravo za kontinuirno vlivanje ter valjarno za trakove.

Biološko orožje — aktivne in pasivne mere zaščite v industriji

Epidemiološko izvidništvo je pravzaprav samo tekoče dopolnjevanje gornje analize z vsemi spremembami, ki nastajajo v delovnem kolektivu v tekočem poslovanju in razvoju. Na primer: ugotoviti stopnjo higienske kulture na novo sprete delovne sile, kakšna je sanitarno-tehnična zaščita pri sprejemanju novih tehnoloških postopkov; iskanje vzrokov ob pojavu številnejše bolezni. Pri akcijah cepljenja sodelovati pri organizaciji, da zajamejo res prav vse zaposlene v podjetju.

Organi RBK-zaščite morajo biti poborniki zdravstvene prosvete. Vse akcije za izboljšanje higienskega stanja v podjetju, moramo znati razlagati kot mere v smislu boljše pripravljenosti za obrambo pred biološkim udarom.

Stvar sanitarne inšpekcije je kontrolirati izpolnjevanje predpisa o obveznem pregledu vseh, ki delajo s hrano, zato je ta mera, ki spada pod točko »e« higien-sko-profilaktičnih mer le stranska naloga RBK-zaščite. Te naloge niso ne komplicirane, ne nekaj specialnega, njihovo iniciativno in vestno izpolnjevanje pa je v miru priprava za obrambo v inventuelni biološki vojni. V primeru vojne je treba poostriti budnost. Vse te mere delovne organizacije prav nič ne obremenjujejo, ne kadrovske, ne materialne; obratno doprinašajo k boljšemu in višjemu standardu delovnega kolektiva in posredno tudi k boljšemu delovnemu uspehu.

Pojav nalezljive bolezni v podjetju zahteva takojšnje protiepidemične mere. Te zahtevajo kadrovske in tudi materialno velike napore. Same zaradi svoje specifičnosti zavirajo in zmanjšujejo obseg normalnega dela, zmanjšane pa že zaradi izpadov obolelih delavcev. Te mere lahko izvaja samo kvalificiran zdravstveni kader in zahtevajo poseben zdravstveni material (razkužila, zdravila itd.). RBK-organi igrajo pri tem le pomožno-podrejeno vlogo. Zato jih bomo samo našteali brez posebne razčlenbe:

1. Čim zgodnejša ugotovitev nalezljive bolezni — diagnoza.
2. Takojšnja izolacija (osamitev) nalezljivega bolnika, kakor tudi zaščita nalezljive bolezni.
3. Evakuacija in hospitalizacija nalezljivega bolnika.
4. Opazovanje zdravih oseb in takojšnje odstranjevanje prvih znakov bolezni brž ko se le ti pojavijo. Karantena vsega okuženega kolektiva, če to narava nalezljive bolezni zahteva.
5. Potrebne mere dezinfekcije, desinsekcije in deratizacije zaradi preprečevanja nadaljnjega širjenja bolezni.
6. Asanacija zemljišča podjetja — če je le-to okuženo.
7. Epidemiološka anketa z namenom, da bi odkrili žarišča in pota okužbe.
8. Aktivna in pasivna imunizacija, ki naj izključi dispozicijo za nastanek bolezni.
9. Prijava nalezljive bolezni je alarm za odgovorne faktorje, klic na pomoč in svarilo sosedom.
10. Zdravstvena prosvetna razlaga in popularizira vse zaščitne mere, ker se je-te včasih neprijetno odražajo na posamezniku in na celotnem kolektivu.

Biološka vojna je del agresivne vojne, agresijo pa vse človeštvo obsoja in prepoveduje. Zaradi vse večjega dviga človeške vesti, postaja možnost agresivne vojne manjša — je pa nikakor ne moremo izključiti. Če bi do nje prišlo pa bi agresor kot vojni zločinec, prav gotovo ne izbral sredstva za izvedbo svojega zločina.

Države in narodi z visoko razvitim živiljenjskim standardom in temu ustrezno visoko stopnjo higienske zavesti, z dobro organizirano sanitetno službo, z odličnimi kadri in bogatimi materialnimi sredstvi — so pred biološkimi napadi bolj zaščiteni, kot pa zostale, slabo razvite države z nizkim živiljenjskim standardom in nizko higiensko kulturo s pomanjkanjem sanitetnega kadra in sredstev. Vendar pa so ljudje z visokim standardom bolj občutljivi za vsako pomanjkanje in spremembe živiljenjskih pogojev, kot primitivnejši, ki pa so po naravi bolj trdoživi. Naši narodi postajajo kulturni in napredni, vendar pa se še neprestano borimo proti ostankom nekdanjega primitivizma. Vedeti moramo, da v vojni sovražnik s kombiniranim delovanjem klasičnega in pa atomskega orožja kaj hitro pripravi teren za uspešno uporabo biološkega orožja in to lahko prav tam, kjer do tedaj ne bi bilo prav nobenih pogojev za uspeh.

V tako kratki obliki ni mogoče izčrpno in popolno obdelati načetega vprašanja, zato so ta razmišljanja samo okvir za spoznavanje najosnovnejših elementov biološkega vojskovanja.

Slavko Tarman

Jože Vidice

Hrušica leta 1941 v spominu očividcev

Zadnji stražarji pred predorom na straži umirajoče kraljevine Jugoslavije — Italijani so le s težavo napredovali — Junaški graničarji — Prvi ujetniki in prvi vojni zločin

(nadaljevanje in konec)

JURIŠNI VOD NAPADA

Janko NOVAK, jeseniški upokojenec, je bil komandir jurišnega voda, ki je napadel Nemce na Hrušici. Teh dogodkov se Novak takole spominja:

»Tretji dan vojne me je ponoči iznenada prebudil kaplar Obradovič in me čudno vprašal: »Janko, ali bi rad padel za domovino?«. Kaj pa se temu blede, sem razmišljal, kaplar pa mi nato sporoči, da se moram takoj javiti komandirju čete.

»Janko, Nemci so na Hrušici ubili dva naša vojaka. Ne vem koliko sovražnikovih vojakov je tam, hitro zberi vod in se odpelji na Hrušico, da stopiš v boj.«

Bil sem komandir jurišnega voda, v katerem je bilo tudi nekaj Jeseničanov. Stekel sem v barako in zakričal: »Vod vstani, alarm!«

Iz skladišča smo vzeli bombe, strelivo in drugo opremo ter se z dvema kamionoma odpeljali proti Hrušici. Prvo desetino sem poslal s Plavža v smeri Plavškega rovtja, da s te strani napade Nemce oziroma obkoli. S Hrušice sem poslal levo pobočnico. Tam me dohiti oficir Petrovič in pravi: »Janko, maščuj te naša dva padla vojaka.« Po gozdu so odmevali strelji, čeprav včasih sploh nismo vedeli, kdo strelja in zakaj. Kmalu smo odkrili dva mitraljeska gnezda. Zajeli smo šest nemških vojakov, ki smo

jil odpeljali v Radovljico od tam pa naprej v Ljubljano. Zaplenili smo tudi njihovo orožje. Čez teden dni so ujetnike v Ljubljani izročili Nemcem nazaj.

Ko smo opravili z Nemci na Hrušici, smo šli naprej do Belce. Tam smo dobili na položaju deset graničarjev in nikogar drugega. Eden od graničarjev je padel, drugemu pa je odbilo nogo pod kolenom in se je kasneje zdravil v jeseniški bolnišnici. Kako je bilo z njim ne vem...

ŽENA ISČE MOŽA

Čim je Minka Vrhunc z Bleda zvedela, da je njen mož z avtomobilom padel v nemško zasedo na Hrušici, je takoj začela za njim poizvedovati. Na soboto, šesti dan vojne, so se na Bled pripeljali prvi Nemci. Minka je še isti dan potrkala na vrata njihove pisarne in jih vprašala: »Moj mož je pogrešan od srede. Napadli so ga vaši vojaki. Ali mi lahko poveste, kaj se je z njim zgodilo?« Pred njo so zašele listi debele knjige, v katero so bili vpisani vsi prebivalci blejske občine, poleg vsakega imena pa je Minka opazila neko znamenje. Očitno je bilo, da so imeli vsakega občana zaznamovanega. Gestapovec se je s prstom ustavil ob imenu Vrhunc rekoč: »Obvestil vas bom o usodi vašega moža.«

Minka zvečer ni mogla zaspati. Celo noč je razmišljala o dogodkih preteklega tedna. V torek sta se z možem zadnjič videla. Potem je za njim izginila vsaka sled. Drugi dan zjutraj je potrkal neki domačin na okno in sporočil: »Vaš avto leži razbit na železniški progi na Hrušici, tvojega moža pa ni nikjer...«

Od srede do sobote so po

JANKO NOVAK

Bledu krožile razne govorice. Minka ni vedela, komu naj verjame. Zbegano je hodila okoli in spraševala ljudi v upanju, da bo končno le zvedela tisto, kar jo že pet dni muči.

Slučajno je neki dan na cesti srečala nemškega generala. Jokajoč ga je prosila naj poizve, kje je njen mož. General je obljubil, da bo skušal zvedeti, toda svoje obljube ni izpolnil. Molčal je tako kot vsi Nemci.

AVTO V ZAMENO ZA MOŽA

Upanje je splahnelo, Minka je potrta tavajoče odšla domov. Ko pa je zvedela, da je Franc Paar, hotelir, imenovan za blejskega župana, se je v njej zopet prebudila iskra upanja. Prosila ga je, naj pomaga poizvedeti, kaj se je zgodilo z njenim možem. Morda je v ujetništvu. Župan Paar jo je nekaj časa prodorno gledal, nato pa izbruhnil: »Ali naj ga iščem zato, ker mi je vzel avto. Mu bom že pokazal, ko ga dobim v pest.« je preteče govoril, da so se Minkini zazibala tla pod nogami. Spomnila se je dogodivščin okrog Paarovega avtomobila. Njen mož je

bil nekaj dni pred vojno vpoklican kot rezervist v Radovljico. Vrhunc je odšel k vojakom z lastnim avtomobilom, čeprav za avtomobil ni dobil mobilizacijskega naloga. Pri tem ga je jezilo, ker ni nihče zahteval naj Paar da svoj avto na razpolago jugoslovanski vojski. Paar je imel skoraj nov avto mercedes nemške registracije. Zakaj je imel že v stari Jugoslaviji mercedes nemške registracije, si lahko mislimo. Komu je služil in kakšno uslugo je storil Nemcem, da je bil takoj imenovan za župana, tudi ni težko uganiti.

Tako je bilo z avtomobilom, ki ga ji je zdaj očital župan Paar. Minka, ki je že skoraj obupala pri iskanju moža, je naenkrat samozvestno predlagala sklenitev pogodbe. »Gospod župan, vi meni vrnite moža, jaz pa vam kupim nov avto. Zaproste Nemce, naj moža izpustijo iz ujetništva.« Ponudba je bila mamljiva. Segla sta si v roke in pogodba je bila sklenjena.

Še isti dan je Vrhunc zvedela, da ima lesni trgovec Julij Torkar iz Lesc nov avto znamke mercedes. Takoj ga je kupila in izročila Paarju z besedami: »Tu je avtomobil, zdaj ste na vrsti vi, da mi vrnete moža.«

ZLOČIN NA ROŽCI

Vojna je sama po sebi zločin, ki ga volja naprednega človeštva še ni mogla premostiti. Tega so se zavedale tudi v preteklosti vojskujoče se strani in zato so tudi v tem zlu iskale pota, ali bolje rečeno pravne norme, po katerih naj bi vojna potekala. Mednarodno vojno pravo natančno uravnava odnos in ravnanje z vojnimi ujetniki. Strogo je prepovedano vsako nasilje nad vojnimi ujetniki ali civilistom. Mednarodno vojno pravo gre celo

Mitja Košir:

Štiri dni v steni

Rdeča zajeda od 6. do 9. 3. 1969 v severni steni Rakove špice

(nadaljevanje in konec)

O tem danes ne razmišljam več, to bo odločil jutrišnji dan. Danes je sobota. O tem nam pričajo samotne lučke, ki se pomikajo po poti navzgor proti Erjavčevi koči, kjer danes na dan žena ne bo dolčas. Kmalu se spravimo k počitku. Ne vemo zakaj, vendar se nam danes zdi bolj mrzlo in kar nekako ne moremo zaspati. Presedamo se po snegu, ki se pod toplimi telesi topi in neprijetno namaka puhasto spalno opremo. Končno nam le počasi, drugemu za drugim uspe, da se iz mrzle resničnosti preselimo v kraljestvo sanj, kjer nam je topleje. Tam ni strmih, poledenelih sten, ni ozke, snežne poličke, kjer pripeti na kline bolj sedimo kot ležimo. Prijateljstvo in toplo sonce nas ogreva in ni nam treba drugega kot vijugati po čudovitem snegu na pobočjih okoli Vršiča.

Ko se zbudim, se mi zdi, da ni več daleč do jutra, vendar me pogled na uro popolnoma razočara. Polnoč je šele. Se sedem dolgih ur je do jutra. Na Vršiču je še vedno luč. Kar zavidam jim, saj se jim jutri ne bo treba pehati po strmih stenah, ampak bodo preživeli lep dan v še lepši okolici Prisojnika in Mojstrovk. Vprašam se, če bi sedaj zamenjal z njimi? Premišljujem in ugotovim, da kljub ranjenim in prezeblim rokam in razbolelim ramenom ne bi zamenjal z njimi. Saj zato pa smo alpinisti, ljudje, ki gremo skozi življenje z roko v roki z nevarnostjo. Tukaj v tej steni smo danes prav zato, da spoznamo, kolikšna je naša volja, naša moč in seveda naše znanje, ki smo ga že preizkusili v stenah doma in na tujem. Ko takole premišljujem, opazujem, da nebo počasi postaja svetlejša in da se rojeva nov lep dan. Res nam ie vreme

naklonjeno. Prebudita se tudi prijatelja. Že tretjič takole v prvem jutranjem svetu pripravljamo zajtrk in počasi, trdi od mraza pospravljamo opremo. Vsak za sebe naskrivaj pogledujemo v zajedo nad nami. Kaj če prek tega previsa, iz katerega vise ledene sveče, pozimi ni prehoda. Nočem misliti na to, preveč truda nas je stal vzpon do sem. Že slavni alpinist Comici je rekel, da je treba steno najprej potipati z roko, potem pa šele podati zaključek. Tudi mi smo njegovega mnenja.

Štiri ure so minile in vsi zadihani, vendar srečni stojimo nad tem zloglasnim raztezajem. Počutimo se že kot bi bili na vrhu, saj nas sedaj do vrha ločijo šamo še štirje raztezaji, ki pa so v primeru s spodnjimi lahki. Pozabili pa smo, da je zima in da je stena odeta v sneg in led. Trdo delo imamo še, predno si v zahajajočem son-

cu srečni sežemo v roke. Štirje dnevi plezanja po zasneženih stenah so za nami. Štirje dnevi neprestane izpostavljenosti, ko se človek kljub prijateljem počuti osamljenega, saj se z njimi lahko pogovori le na bivaku, saj čez dan ni časa. Štirje naporni, a vseeno srečni dnevi, srečni prav po zaslugi prijateljev. Hvaležen sem jima za te nepozabne trenutke. Pa naj bo to previsno mesto, kjer me je prijatelj skrbno in varno varoval z vrvjo, čeprav je vedel, da moj padec skoraj gotovo pomeni tudi njegov. Ali pa naj bo to romantičen bivak, ko smo kljub mrazu zapeli pesmico, prav tako kot včasih v zimskih večerih na Vršiču pri Kristini, ki zna za nas poskrbeti kot mama za svoje sinove.

Kar nekam žal mi je, da je vsega konec in da se bomo vrnili v eno-

lično dolinsko življenje. Stopamo skozi Zadnji dož med mogočno Škrlatico in Dolkovo špico. Dan se že poslavlja in tam daleč v dolini se prižgo luči. Mojstrana in Dovje. Sneg je izredno slab in se nam vdira tudi do kolena. Sedaj, ko je živčna napetost popustila, utočimo v nekakšno otopelost in prav vseeno nam je, če kar na poti bivakiramo. Vendar se potrudimo in prispemo pozno ponoči do karavle v Vratih, kjer imajo mojstranski alpinisti pripravljeno prijetno zimsko sobico. Kot brez trohice moči se zgrudimo na postelje, ki so za nas nekaj novega in v trenutku zaspimo. Zbudimo se, ko je že pozen dan. Pospravimo in s težkimi nogami in še težjimi nahrbtniki počasi odidemo po dolini navzdol. Delamo se brezbrizne ob slovesu od gora, čeprav nam je hudo, in se šele v Mojstrani ozremo. Vrhovi so taki kot vedno. Ničesar ni, kar bi pričalo o neki zmagi, ki pa ni samo zmaga, temveč so nas gore uvrstile med tiste srečneže, ki jim je dovoljeno uživati v njihovem kraljestvu, ki mu ni enakega.

č, da ne dovoljuje kazni, razen disciplinarni, ki beži in so na poti

vojskujoče države, čuva ujetnike, pravnika pa, da beži, če je možnost.

so na Hrušici zajeli vojaka in sicer pri stražarje pred-voja Obedu iz Besni-

napadu na avtomobilu Vrhunca z Bleda.

je pripovedoval, da je zelo težko hodil z mladimi vojaki.

ga stalno priganjali smreki na vrhu, kjer se začne čisti, le 200 m oddaljeno, se je Vrhunc

prosil Nemce, naj ga olajajo, da se spočije. med Nemcev je prišel mu rekel, da se bo

očil pri tej smreki. Nemec potegnil pišto, Vrhunc presenečen

»Zakaj me hočete ubiti?« Zato, ker si žid,« odgovoril vojak. »Ali je

židovsko ime?« je še presenečen vprašal Vrhunc, da ni

očil, se je obrnil in ukazal sem vojak in ne nis prosil milosti.

sta dva strela in mu je padel zadet v tilnik, prvi Slovenec, nad

je bil storjen vojni zločin, da ta del pripovedovanja

drži. Ko so Nemci šli Bled, je eden izmed pripovedoval hotelirju

da je na Rožci ubil nemca. Ko mu je Troha

rekel, da to ni bil noben Nemec, dejal: »Mislil

je bil žid.« zdaj spomnimo to, tega dne naši vojaki

ni nemških vojakov in mamec, ter, da so vsi

ostali zdravi, potem lahko sklepamo, kdo je spoštoval mednarodne pravne obveznosti.

Vrhunc je ležal več kot mesec dni nepokopan na snegu, dokler ga ni našel neki pastir. Zadnje dni maja 1941. leta so ga pokopali na Bledu. Kljub temu se je župan Paar še naprej vozil z novim mercedesom.

PO VOJNI

Še nekaj je zanimivo. Zna na sta nam ime in kraj stanovanja človeka, ki je naredil prvi vojni zločin. Ta človek je trgovec in živi v Gradcu v Avstriji. Vrhunčeva sestra se je nekega dne napotila v njegovo trgovino. Ko je trgovec zvedel, da ga iščejo Jugoslovani, se je od strahu skril. In druga zanimivost. Nekaj let po vojni je Minka Vrhunc obiskala zagrebški velesejem. V nekem paviljonu je ob razstavljenih predmetih tolmačil njej zelo znan mož: bil je to nekdanji župan Bleda Paar. Pa ni zastopal neko nemško tvrdko, kakor bi si marsikdo mislil. Ne, bil je na nekem gospodarskem položaju v slovenskem mestu ob Jadranskem morju. Menda še živi. Minka in Paar sta se zbegano pogledala, potem pa mu jih je Minka nekaj naštel, da so ljudje kar zijali, kakšen neki preprič je to na velesejmu.

In še tretja zgodba. Poleti 1941. leta je Minka odšla na kraj, kjer je bil ubit njen mož. Pri skrbnem pregledu zemljišča je našla nekaj drobcev kosti, ki jih je iztrgala krogla. Te drobčke kosti je nosila v zlati broški vredni 300.000 S din. Lani je bila na počitnicah v Radencih in tam ji je nekdo iz avtomobila ukradel torbico z denarjem, dokumenti in broško z drobcami njenega pokojnega moža.

J. V.

Mošir sodi prav gotovo med naše najboljše in najbolj aktivne alpiniste

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha K

68.

Tone se rahlo nasmehne. Torej se Tine že čuti »njihovega«, je zadovoljen, vseeno pa noče Tinetu prikrivati resnice.

»Ne, lekarnar se ne prišteva k nikomur, čeprav zahaja kdaj pa kdaj v sokolski dom. Človek je. Poštenjak. Umetnost ljubi. Saj si videl po stenah slike.«

»Videl. Lepe so.«

»Sam jih je naslikal.«

»Sam?«

»In veliko ve. O umetnosti. O literaturi.«

»Literaturi?«

»Tudi ti, tako pravijo, si pisatelj. Nekateri pa...« Tine umolkne, ker noče žaliti Toneta z mišljenjem takih, ki se jim zdi, da delavec ne more postati pisatelj, ker nima šol.

»No, kar povej do kraja, kar misliš.«

»No, drugi mislijo, da nisi pisatelj.«

»Včasih tudi sam mislim.«

»Tudi jaz nisem mislil kaj prida o tebi. Pa mi ne zameri! Sele ko sem videl igro, ki si jo napisal, se mi je zdelo lepa.«

»Ni ti treba jemati besed nazaj, Meni moja igra ni več všeč. Pravzaprav mi je le malo, kar sem napisal, zares všeč. Tudi drugi pisatelji niso zadovoljni z vsem, kar napišejo.«

»Toda meni je bila igra zares všeč. A zdaj, ko sem te malo bolj spoznal, si mi tudi ti. Ljudje smo marsikdaj v svojih sodbah krivični. Ne smeli bi slabo govoriti o človeku, ki nekaj ve in zna, dokler ga osebno ne spoznamo. Veš, z mammo sva dolej poznala tako malo dobrih ljudi, da so se nama skoro vsi zdeli slabi in zlobni ali pa lepi in dobri samo na jeziku.«

SIVO MESTO

»Nista vidva kriva. Veliko jih je res takih, ki lepo govorijo in se delajo pred ljudmi s svojimi besedami kot dobrotniki človeštva, v resnici pa so sebični in bi radi dosegli od svojega 'človekoljubja' in 'boja' za delavske pravice samo svoje koristi.«

»Marej?« ga pogleda Tine.

»Ne samo on. Vsi tisti, ki se silijo v ospredje, kjer zanje ni nobene nevarnosti, in se spreminjajo v 'kaplarje' družbe in oblasti. In taki 'kaplarji' so največja ovira v boju za našo stvar. Na takih 'kaplarjih' sloni oblast, izrabljanje in nasilje. V družbi je kakor v vojski. Tudi vojska sloni na kaplarjih.«

»In 'kaplarji' so za zmago naše stvari dvakrat nevarni. Ne samo zato, ker so hlapci nasilja, marveč tudi zaradi tega, ker so neumni, da v svoji neumnosti ne spoznajo niti tega, da so hlapci. Kdaj že bi bilo človeštvo osvobodeno in beda odpravljena s sveta, ko bi ne bilo 'kaplarjev', ki prodajajo za drobtinico 'oblasti' in za las 'veljavnosti' celo svoj razred. In nevarno je tudi zato, ker je 'kaplarstvo' kakor sebičnost skoro v slehernemu človeku. Zato bi se moral sleherni prizadevati, da ga izruva najprej iz sebe.«

Tako govori Tone. Šele, ko se poslovita, pri hiši Tonetovih, misli Tine zopet samo na mammo.

»Tale zdravila ji morajo pomagati...«

4.

ŽIVLJEJE ni nikoli tako neusmiljeno trdo, da bi v svoji lupini ne skrivalo vsaj drobnega jedra upanja. Ko človek misli, da mu je najhuje in da udarcev usode ni več mogoče prenašati, se odpre trda blatna lupina in v človeka se prikraše svetloba in obesijo njegovo največjo dragocenost-upanje.

Nekje v morjih so školjke, trde, v blato položene školjke. Človek, ki jih ne pozna in bi jih po naključju dvignil z blatnega dna, bi jih odvrigel, čeprav skrivajo v sebi dragocen bel biser.

Tudi ljudje smo take školjke. Naša lupina je za oči soljudi marsikdaj blatna in grda, ko pa se

človek odpre pred sočlovekom, postane biser.

Niso vsi ljudje školjke bisernice, čeprav skrbno pazijo, da njihova lupina ni blatna, marveč skrbno umita in blesteča, taka, da morajo drugi pred njimi pripreti oči in skloniti glavo in stati kakor pred božjim obličjem. S svojim zunanjim bliščem terjajo pokorščino in spoštovanje, notranje svetlobe, ki jo nosijo v sebi človeške školjke na dnu družbe, pa nimajo. Tam kjer je največji zunanji blišč, je najmanj ljudi z biserom v srcu.

Toda Tinetu je nocoj tako, kakor da so na svetu skoraj sami dobri ljudje.

To so Tone in Tonetova mati in Tonetova sestra.

Tonetova mati in sestra, ki sta vse do večera bili pri mami in jo negovali, mimo tega pa poskrbeli že zanj.

Tone, ki je pod večer sam prišel, posedel pri njem in mu pripovedoval o knjigah, ki bi jih moral sleherni človek brati, da bi lažje spoznal sebe in druge in čas, ki ga živi.

Tone, ki je rekel, da življenje ni nikoč tako težko, da bi ga človek ne mogel nositi.

Tone, ki je njemu, Tinetu, razgibal dušo, da iz nje prihajajo misli, lepe, da bi najraje poiskal star, še nepopisan šolski zvezek in jih zapisal.

Tone, ki je izvalil droben žarek sreče celo na mamin trpki obraz.

Tone, ki je storil več za njegovo mammo, kakor je zmogel Tine sam.

Tone, ki je poklical zdravnika, zdravnik, ki je žrtvoval svoj čas in ki je človek, pravi človek z biserom sočutja in dobrote v srcu.

in lekarnar tudi lekarnar, ki ni bil samo lekarnar, marveč je znal tudi slikati podobe in o katerem mu je Tone skoro pol večera pripovedoval.

Tone, ki je rekel, da ljudje, ki s srcem ljubijo umetnost, ljubijo tudi človeka, ker so nesebični, kakor je nesebična slika, ki jo gledaš, pesem, ki jo poslušáš, povest, ki jo prebiraš.

umetnost, ki vso človeško srečo in nesrečo, spreminja v lepoto.

misli, ki se prepletajo v Tinetovi glavi, porojene iz dandanašnjih doživetij, ki jih je sprožila mamina bolezen...

»Mama?«

Ob tolikšni skrbi in ljubezni mora ozdraviti!

»Mora. In bo,« veruje Tine in zaspi. A njegov spanec ni trden. V njegov sen se plazi skrb in ga prebudi sredi noči.

»Šele dve?« pogleda na uro obsijano od tovarniških luči z onstran reke, ki mečejo svetlobo skozi zakrpano okno prav na steno, kjer je ura, ki enakomerno tiktaka v mamino težko dihanje.

Mama hrope. Toda Tinetu se zdi, da mati vseeno lažje diha kakor sinoči. Videti je, da zdravila že delujejo.

Tudi spanec je zdravilo. Stari ljudje celo pravijo, da je poleg domačih rož in zelišč edino in celo najboljšo zdravilo.

Dobro spanje je polovica zdravja.

Spanje zdravi, nespečnost pa načenja ljudi in jih spravlja prezgodaj pod rušo.

»Kdor dolgo spi, dolgo živi!«

Tako pravijo.

In mama, trdno spi, čeprav jo še vedno muči sapa in kdaj pa kdaj tudi zastoka.

»Samo da bi do jutra spala! Potem bodo morda najhujše bolečine že minile.«

Tudi on bi moral vnovič zaspati.

Zjutraj bo prišla zopet Tonetova mati, da bo lahko šel za delom.

»Zdaj bi moral delati za dva!«

Da, za dva, čeprav jima trenutno ni najhuje. Štirideset dinarjev imata. Tudi Tone ni hotel imeti svojih dveh kovačev nazaj, marveč mu je ukazal, naj gre za ta denar kupiti meso, jajca in sladkor, mimo tega pa je zvečer prinesel za mammo še dvojce pomaranč.

»Že za to ne smem lenariti.«

Tine noče, da bi ga imeli za lenuha.

»Lahko bi si mislili, da me me je njihova dobrota polenila.«

Pa ga ne sme.

Tudi mama se ni odpočila, ko jima je Vreg prinesel denar in živila.

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha K

Novi člani delavskega sveta Železarne

Novo izvoljeni člani delovne skupnosti v delavski svet Železarne za štiriletno mandatno dobo:

1. KLINAR Vladimir, plavž
 2. GRICAR inž. Vito, plavž
 3. JASNIČ Ljubo, martinarna
 4. ZALOKAR Andrej, martinarna
 5. VISTER Avgust, martinarna
 6. MLAKAR Anton, elektro jeklarna
 7. KRMELJ Maks, šamotarna
 8. BEG Marjan, valjarna Bela
 9. RAVNIKAR Franc, valjarna žice Bela
 10. ČRV Zdravko, valjarna profilov
 11. MEŽNARC Anton, valjarna profilov
 12. RAVNIK Franc, valjarna 1300
 13. TAVČAR Franc, valjarna 1300
 14. SMOLEJ Janko, valjarna 2400
 15. BRUN Berti, jeklovlek
 16. KLINAR Tomaž, HVŽ
 17. FERK Janko, HVŽ
 18. AZINOVIC Mladen, HVŽ
 19. DIVJAK Tončka, elektrodni oddelek
 20. MAKOVEC Jože, strojne delavnice
 21. KAVČIČ Janez, strojno vzdrževanje
 22. KEJŽAR Ludvik, strojno vzdrževanje
 23. TORKAR Stane, strojno vzdrževanje
 24. AŽMAN inž. Emil, vzdrževanje elektro naprav
 25. STARE Branko, RTA
 26. RAZINGER Ivan, gradbeno vzdrževanje
 27. TIŠOV Anton, strugarna valjev
 28. BODLAJ Jože, elektro in toplotna energija
 29. NOVAK Zlatko, plinska in vodna energija
 30. KOBENTAR Franc, transport
 31. KLINAR Jože, transport
 32. GRADIŠNIK inž. Stane, OTK
 33. JERSIN, Valentin, varnostna služba
 34. REŠETIČ Anton, finančno računovodski sektor
 35. MEDVEŠČEK Mitja, dipl. oec., sektor za ekonomiko
 36. TAUTOVIČ Djordje, komercialni sektor
- Za mandatno dobo dveh let pa so bili v delavski svet Železarne izvoljeni naslednji člani delovne skupnosti:
1. KOMLIJANC Anton, valarna Bela
 2. MEŽNARC Vinko, valjarna Bela
 3. POGACNIK Franc, strojno vzdrževanje
 4. TUŠAR Janez, kadrovski sektor

Prehodni pokal v športnem peteroboju letos osvojili naši sodelavci

V okviru praznovanja 100-letnice Železarne, 50-letnice KPJ, sindikatov in SKOJ, so bile na Jesenicah preteklo nedeljo športne igre gumarjev, steklarjev, kovinarjev in železarjev. Športniki Ferrolita Žalec, Litostroja Ljubljane, Sava Kranj, Steklarne Hrastnik in železarne Jesenice so se pomerili v namiznem tenisu, odbojki, kegljanju na asfaltu, streljanju, šahu in orientacijskem pohodu. Prehodni pokal so premočno osvojili športniki železarne Jesenice, drugi so gumarji iz Kranja, tretji pa kovinarji iz Žalca.

Reprezentanco železarne Jesenice v vseh kategorijah so sestavljali: Cene Valentar, Jože Kordež, Milan Kajdiž, Janez Rogelj, Janez Kavčič, Franci Arh, Tone Krničar, Franc Simčič, Martin Jan, Mirko Dimc, Jože Kordež, Ivanka Delavec, Ladica Sodja, Miha Hafner, Stane Železnikar, Drago Tarman, Alojz Ključevič, Slavko Mencinger, Francka Jelševar, Stana Vasilij, Beno Tavčar, Janez Vehar, Dušan Prešeren, Rudi Rozman, Slavko Božič, Vlado Krajnik, Janez Ciuha, Miha Balanč, Pavel Jezeršek, Edj Dobravec, Sonja Gajšek, Jože Šlibar, Jože Hafner, Rudi Šavnik, Franc Pečar, Franc Marinšek in Cvetka Dolinar.

Celotno prireditve je izvedel in uspešno izpeljal do konca posebni odbor za praznovo 100-letnice Železarne. Patronat nad prireditvijo pa je imelo predsedstvo konference ZMS železarne Jesenice.

Tekmovanje v vseh panogah se je pričelo v nedeljo dopoldan v šahovskem domu, domu TVD Partizan Jesenice, strelišču heroja Tomaža Verdnika ter v športnem parku Podmežakljo. Na sestanku pred prireditvijo so se predstavniki posameznih delovnih kolektivov domemili, da se tokrat tekmuje za pre-

hodni pokal samo v moški konkurenci. Ženske so nastopile izven konkurence, zato se njihove točke niso štele v skupno razvrstitev. Izenačenost ekip je bila zelo velika, zato so vesti iz posameznih bojišč prihajale takoj, ko je bilo tekmovalje končano, saj je vse zanimalo, ali se bodo naši sodelavci uvrstili na prvo mesto in s tem odvzeli prehodni pokal Steklarne Hrastnik. Bojazen je kmalu minila, naši sodelavci so osvojili štiri prva mesta v odbojki, šahu, orientacijskem pohodu in kegljanju.

Zaključek prireditve in podelitev priznanj je bilo v gledališču Tone Čufar na Jesenicah s krajšim kulturnim programom. Nato so se vsi nastopajoči zbrali v zgornjih prostorih Kazine na prijateljski razgovor.

Vsem nastopajočim, kakor tudi sodniškemu in organizacijskemu zboru izrekamo na tem mestu vse priznanje, da je prireditev tako lepo uspela.

REZULTATI:

ŠAH: 1. Železarna Jesenice (26) 5 točk, 2. Ferralit Žalec (25) 4 točke, 3. Sava Kranj (20,5) 3 točke.

ODBOJKA: 1. Železarna Jesenice (8:0) (8) 5 točk, 2. Ferralit Žalec (6:2) (6) 4 točke, 3. Sava Kranj (4:4) (4) 3 točke.

STRELJANJE: 1. Steklarna Hrastnik, 994 krogov, 5 točk, 2. Sava Kranj, 957 krogov, 4 točke, 3. Železarna Jesenice, 956 krogov, 3 točke.

IZVEN KONKURENCE ŽENSKES: 1. Steklarna Hrastnik 608 krogov, 2. Železarna Jesenice 606 krogov.

NAMIZNI TENIS: 1. Sava Kranj (12:4) 5 točk, 2. Železarna Jesenice (11:4) 4 točke, 3. Steklarna Hrastnik (7:9) 3 točke.

ORIENTACIJSKI POHOD: 1. Železarna Jesenice (163) 5 točk, 2. Ferralit Žalec (143,5) 4 točke, 3. Steklarna Hrastnik (72) 3 točke.

KEGLJANJE NA ASFALTU: 1. Železarna Jesenice 2.622 kegljev, 5 točk, 2. Litostroj Ljubljana 2.467 kegljev, 4 točke, 3. Sava Kranj, 2.443 kegljev, 3 točke.

KONČNI VRSTNI RED: 1. železarna Jesenice 27 točk, 2. Sava Kranj 18 točk, 3. Ferralit Žalec 16 točk, 4. Steklarna Hrastnik 15 točk, 5. Litostroj Ljubljana 13 točk. — ne

Živ žav na letališču

Vse dni okrog 1. maja je bilo na letališču v Lescah izredno živahno. Lepo vreme je privabilo večino športnih pilotov, pa celo njihovi kolegi, ki služijo v JLA, so si izposlili po nekaj dni dopusta, da so se jim pridružili. Pravkar pa se je začel tudi padalski tečaj, ki ga obiskuje okrog 20 članov, med njimi tudi eno dekle.

Pred letalom »Cessna« sem našel poklicnega pilota Pol-

deta Tratarja in ga vprašal o njihovi dejavnosti in turizmu.

»Hvala, v teh dneh nam gre odlično,« je pričel razgovor. »V preostalih dneh, ko ni toliko turistov, smo se pa začeli ukvarjati z novo dejavnostjo. Po zanimivih kotičkih Gorenjske bomo poskušali najti in zasilno urediti majhna terenska letališča, kar naj bi napravilo aerotaksi še bolj privlačen.

Poleg tega smo začeli z odmetavanjem različnega tovara k planinskim kočam. S tem lahko ponekod nadomestimo zimske mosače, saj smo za 20 % cenejši od njih, letnim pa bi konkurirali le z večjo količino prevozov.

»Kaj pa pristajanje v gorah, vas kaj mika?«

»Prihodnjo zimo bo stalno letališče v Kranjski gori na snežni planjavi, to je gotovo. Sicer pa se ne bi bal »sesti« na pobočja tudi kje drugje, ko bi imel letalo Piper super Culu, ki ga je imel Geiger. Za ta namen bi kupili univerzalne smuči, ki so na začetku poleta spravljene med kolesi, v zraku jih spustiš nižje in potem pristaneš z njimi lahko na snežni strmini.

S temi novostmi bo Alpski letalski center v Lescah mnogo pridobil. Sicer pa bo Lesce prevzela v kratkem še ena mrzlična napetost. Pričeli bodo s pripravami na jubilejno 10. svetovno prvenstvo v padalskih skokih!

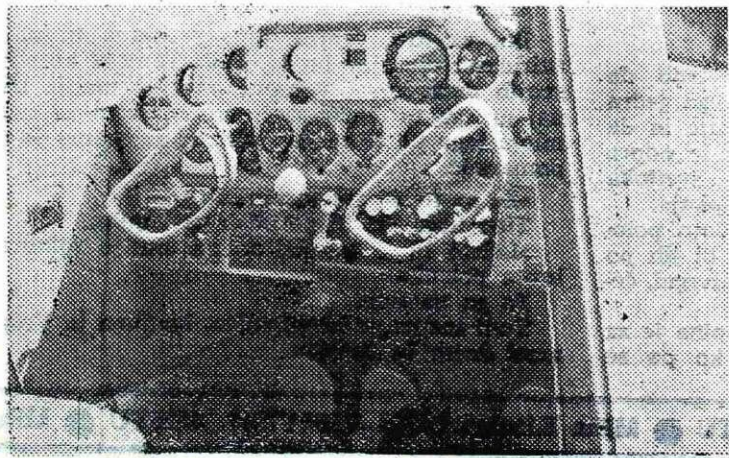
Jože Jekler

Jeseniški rokometišči v boju za točke

V odbojki so naši sodelavci osvojili prvo mesto

Notranjost turističnega letala

Prihranek	%	doda- tek	odškod- nina (max.)
N din		N din	N din
do 10.000	5	200	700
10.000 do 100.000	4	300	4.300
100.000 do 1.000.000	3	1.300	31.300
1.000.000 do 5.000.000	2,5	6.300	131.300

Odškodnino, določeno po tej tabeli je potrebno množiti še s faktorjem, ki upošteva stopnjo ustvaritvene sposobnosti in uporabljena sredstva.

Sredstva	Stopnja	1	2	3	4
I.		0.50	0.60	0.70	0.80
II.		0.60	0.70	0.80	0.90
III.		0.70	0.80	0.90	1.00

UPORABLJENA SREDSTVA

I. Predlagatelj je koristil pojme in sredstva iz svojega delovnega okoliša, oz. iz drugih obratov.

II. Predlagatelj je koristil pojme in sredstva iz drugih podjetij doma in v inozemstvu.

III. Predlagatelj je rabil popolnoma nove pojme in v obratu tuja sredstva.

STOPNJA USTVARITVENE SPOSOBNOSTI

1. Predlagatelj je našel idejo ob sistematičnih poizkusih.

2. Predlagatelj je našel rešitev neke obratne, toda neposredno postavljene naloge.

3. Predlog je delna izboljšava, ki temelji na lastni iniciativi.

4. Predlog je izboljšava, ki temelji na lastni iniciativi.

Pri nagrajevanju koristnih predlogov množimo po tabeli dobljeno odškodnino s faktorjem 0.50.

(Priložen diagram prikazuje na videz regresivno nagrajevanje, kar pa je samo zato, ker je narisano z logaritmskimi koordinatami. V resnici je določanje odškodnine regresivno.)

II. varianta

Višina odškodnine ali nagrade za tehniške izboljšave in koristne predloge se računa po naslednji formuli:

$$V_n = A \times B \times C$$

V_n = višina nagrade

A = število točk, ki jih dobimo, upoštevajoč stopnjo ustvaritvene sposobnosti predlagatelja ter sredstev, ki se jih je pri tem posluževal.

B = število točk glede na gospodarsko vrednost predloga (letni prihranek).

C = je konstanta, ki je enaka 15.— N din.

Določitev števila točk »A«:

Sredstva	Stopnja	1	2	3	4
I.		1	2	3	4
II.		2	3	4	5
III.		3	4	5	6

Uporabljen sredstva:

I. Predlagatelj je koristil pojme in sredstva iz svojega delovnega okoliša, oz. iz drugih obratov.

II. Predlagatelj je koristil pojme in sredstva iz drugih podjetij doma in v inozemstvu.

III. Predlagatelj je rabil popolnoma nove pojme in v obratu tuja sredstva.

Merilo stopnje ustvaritvene sposobnosti: Stopnja 1. Predlagatelj je našel idejo ob sistematičnih poizkusih.

2. Predlagatelj je našel rešitev neke obratne, toda neposredno postavljene naloge.

3. Predlog je delna izboljšava, ki temelji na lastni iniciativi.

4. Predlog je izboljšava, ki temelji na lastni iniciativi.

Določitev števila točk »B«:

Število točk B zavisi od gospodarske vrednosti predloga, ocenjenega s predvidenim letnim prihrankom, ki ga dosežemo z uvedbo predlagane izboljšave in se določi takole:

Prihranek na leto	Število točk
do 100 N din	0.3
1.000 N din	1.5
10.000 N din	7.5
100.000 N din	40.—
1.000.000 N din	200.—

Število točk za vmesne vrednosti prihrankov se določi po priloženi tabeli.

Najnižja odškodnina za tehnično izboljšavo ali koristni predlog je 200 N din.

Za izredne in dejansko dokazane prihranke nad 500.000 N din določa višino nagrade CDS na predlog uprave podjetja.

(Op.: razlika med prvo in drugo varianto je, da sta lestvica in formula za določanje odškodnin ali nagrad, različni po višini priznavalnin za določeno izboljšavo).

VI. Druge pravice in dolžnosti avtorjev in uporabnikov

33. člen

Poleg odškodnin in nagrad lahko predlaga pristojna komisija DE ali odbor DS podjetja preko UO podjetja in kadrovske službe, da se prizna posebno uspešnim avtorjem izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov sledeče ugodnosti:

1. izredno plačan dopust,
2. podelitev štipendije in plačanega dopusta za redni ali izredni študij,
3. odobritev službenega potovanja v tu ali inozemstvo z izključno nalogo strokovne izpopolnitve v svoji stroki,
4. premestitev na odgovornejšo oz. zahtevnejše delovno mesto itd.

(nadaljevanje na 13. strani)

Na temelju čl. 95 zakona o patentnih in tehničnih izboljšavah (Ur. list FLRJ, št. 44/1960 in Ur. list FLRJ št. 28/1962) ter določb statuta in zadevnih določb pravilnika o delovnih razmerjih ŽELEZARNE JESENICE, JESENICE, sprejme delavski svet železarne Jesenice na svoji 13 redni seji dne 29. marca 1969 naslednji

Pravilnik

o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih

I. Splošne določbe

1. člen

Ta pravilnik predpiše v podjetju ŽELEZARNA JESENICE — JESENICE (v nadaljnjem besedilu »podjetje«) v skladu z zakonom o patentnih in tehničnih izboljšavah in drugimi veljavnimi predpisi ter statutom in pravilnikom o delitvi osebnega dohodka in drugimi splošnimi akti podjetja:

1. organe, ki objavljajo izume, tehnične izboljšave in koristne predloge;
2. postopek za uveljavljanje in obravnavanje le-teh;
3. postopek za ocenitev njihove pristojnosti in uporabljivosti;
4. postopek za določanje odškodnin in priznanje zanje;
5. druge pravice in dolžnosti izumiteljev ter avtorjev tehničnih izboljšav in koristnih predlogov ter njihovih uporabnikov;
6. končne določbe.

2. člen

Namen tega pravilnika je, da spodbuja vse člane delovne skupnosti podjetja k izumljanju, odkrivanju ter uvajanju novih rešitev določenega tehničnega problema in k racionalnejši uporabi tehničnih sredstev in tehnoloških in drugih delovnih postopkov, s katerimi se dosega večja delovna storilnost, boljša kakovost proizvodov, prihranek pri materialu in energije, boljše izkoriščanje strojev in naprav, boljša organizacija in kontrola proizvodnje in poslovanja, boljša vrednost pri delu ter sploh racionalnejše izvajanje katerekoli funkcije v podjetju.

3. člen

Izum kot predmet tega pravilnika pomeni novo ustvarjalno rešitev določenega problema, ki se da uporabiti v dejavnosti podjetja in izpolnjuje zakonite pogoje za pridobitev patenta.

4. člen

Za tehnično izboljšavo se v smislu tega pravilnika šteje tehnična rešitev, dosežena z racionalnejšo uporabo znanih tehniških sredstev in tehnoloških postopkov, s katerimi se dosega večja delovna storilnost, boljša kakovost proizvodov, prihranek pri materialu in energiji, boljše izkoriščanje strojev in naprav ter boljša kontrola proizvodnje in boljša varnost dela.

Soglasno s čl. 96 zakona o patentih in tehničnih izboljšavah pa se ne upoštevajo:

1. Predlogi za izboljšanje organizacije na področju administracije, knjigovodstva, dokumentacije, statistike in planiranja ter organizacijskih ukrepov na področju prometa, blaga in storitev;

2. Predlogi strokovnih sodelavcev v znanstvenih raziskovalnih institutih in konstrukcijskih birojih, če se nanaša na projekte, konstrukcije in tehnološke postopke, ki so jih pripravili in izvršili ti strokovni sodelavci v okviru svojih rednih službenih nalog;

3. Predlogi, ki pomenijo samo prenos znanih tehničnih izkušenj iz drugih območij ali tujih organizacijskih enot oz. organizacij z bolj razvito tehniko ali iz strokovne literature.

Predlogi pod 1—3 tega člena pa se lahko smatrajo za koristne predloge v smislu določil 5. člena tega pravilnika.

5. člen

Koristni predlogi so iniciativni predlogi, ki pomenijo racionalnejšo rešitev ali izvajanje katerekoli funkcije v podjetju, a se v smislu določil zakona o patentih in tehničnih izboljšavah ne šteje za izum ali tehnične izboljšave, kot n.pr.:

1. Predlogi, ki niso tehničnega značaja, a se nanašajo zlasti na izboljšanje organizacije na področju administracije, knjigovodstva, dokumentacije, statistike in planiranja ter na organizacijske ukrepe na področju prometa blaga in storitev.

2. Predlogi, ki niso originalni, temveč zgolj prenos tehniških izkušenj in dognanj iz drugih podjetij ali iz strokovne literature.

3. Predlogi strokovnih sodelavcev v znanstvenih institutih in konstrukcijskih birojih, ki se nanašajo na projekte, konstrukcije in tehnološke postopke, ki so jih pripravili in izvršili ti strokovni sodelavci pri izvrševanju svojih rednih službenih nalog, kolikor presega pričakovana izdane jim naloge oz. njihove redne zadolžitve.

4. Koristne predloge se nagrajuje po lestvici čl. 31 in koregira s predpisanim faktorjem.

5. Tehnično izboljšavo skladno s 4. členom in koristni predlog skladno s 5. členom pravilnika, ima pravico predlagati vsak član kolektiva.

6. Izume lahko predlaga vsak član kolektiva ne glede na izobrazbo in funkcijo.

6. člen

Ta pravilnik se uporablja obvezno pri vseh tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih, ustvarjenih v podjetju. Za take se smatrajo:

1. če je prišlo do njih v času, ko je bil izumitelj ali avtor v delovnem razmerju z delovno skupnostjo podjetja;

2. če je prišlo do njih v šestih mesecih po preteku delovnega razmerja med izumiteljem oz. avtorjem in podjetjem;

3. tudi za avtorje izven podjetja, če je predlog za podjetje koristen in sprejemljiv.

II. Organi, ki obravnavajo izume, tehniške izboljšave in koristne predloge

7. člen

Organi po tem pravilniku so:

1. Obratovodstvo DE, ki kot strokovna služba predlog sprejme in izda dovoljenje za izvedbo izuma, tehnične izboljšave in koristne predloge.

2. Občasna ali stalna komisija pri svetu DE, ki odloča o tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih, katere v mejah pristojnosti lahko nagrajuje svet DE iz lastnih sredstev. Tovrstni predlogi tehničnih izboljšav in koristnih predlogov se ne prijavljajo na predpisanem obrazcu za odbor za izume in racionalizacijo pri DS Železarne (nadalje odbor).

Skladno s statutom čl. 59, tč. 8 ima komisija DE nalogo, da razvija dejavnost avtorjev izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov tudi tistih, katere obravnava odbor pri DS.

3. Strokovna služba sektorja za ekonomiko podjetja, ki evidentira vse izume, tehnične izboljšave in koristne predloge in jih posreduje odboru pri DS v nadaljnjo obravnavo in določanje višine odškodnine ali nagrade.

4. Odbor, ki odloča o sredstvih za odškodnine oz. pravico do odškodnine in o njeni višini ter oblikah varstva izumiteljskih ali avtorskih pravic. Predsednik odbora poroča kvartalno na UO in DS podjetja.

8. člen

Odbor imenuje delavski svet podjetja na predlog uprave podjetja.

V odbor se imenuje tudi član kolegija, ki je dolžan sproti obveščati in poročati na kolegiju.

9. člen

Sporazum za odkup izuma sklepa direktor podjetja na predlog odbora DS podjetja.

UO podjetja da soglasje direktorju o načinu odkupa patenta.

10. člen

Za vsako preneseno samoupravno funkcijo in za sleherni ukrep odbora po tem pravilniku velja pravilo, da ima izumitelj oz. avtor tehnične izboljšave ali koristnega predloga pravico do ugovora ali pritožbe na komisijo za pritožbe pri DS.

Ta posreduje pritožbo odboru, ki poda svojo obrazložitev. V kolikor je pritožba na I. stopnji odbita, ima avtor pravico pritožbe na organ II. stopnje.

11. člen

Odbor pri DS-u, občasna ali stalna komisija pri DS-u DE pri obravnavanju izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov odločajo na rednih sejah. Za sklepčnost je potrebna nadpolovična navzočnost. Sklepa se z nadpolovično višino navzočih.

12. člen

Ce je avtorstvo sporno, komisija za racionalizacijo in novatorstvo pri svetu delovne enote (nadalje komisija) ali odbor pritegne k obravnavi še druge sodelavce po avtorjevi želji na strokovni ravni, ki zagotavlja zadostno znanje in sposobnost za pravilno zastopanje koristi avtorja. Če v podjetju ni ustreznega strokovnjaka, mora komisija pritegniti k obravnavi strokovnjaka iz spiska izvedencev za zadevno področje pri pristojnem gospodarskem sodišču.

Ce je več avtorjev, imajo vsi pravico, da prisostvujejo obravnavi, če vztrajajo na navzočnosti vseh in to ne moti poteka obravnave na seji strokovnega organa.

III. Postopek pri obravnavanju in uveljavljanju

13. člen

Vsi izumi, tehniške izboljšave in koristni predlogi se prijavljajo v trojniku pismeno strokovni službi pri sektorju za ekonomiko podjetja in sicer na predpisanem obrazcu »Prijava tehnične izboljšave«.

Prijava mora vsebovati popis predloga, po potrebi skico, načrte predvsem pa rentabilitetni izračun prihrankov, ki ga daje izum, tehnična izboljšava ali koristni predlog. Opis mora biti čimbolj obširen in razumljiv.

Pri priloženi prijavi izda sektor za ekonomiko podjetja prijavitelju in vodstvu DE potrdilo, da je obveščeno in prijava registrirana s tekočo številko in datumom.

14. člen

Vodja delovne enote je odgovoren za izvedbo izuma, tehnične izboljšave ali koristnega predloga. V kolikor avtorju ni dana možnost izdelave točnega opisa predloga, načrtov in rentabilitetnega izračuna, je dolžnost vodja DE, da s svojimi sodelavci opravi celotno prijavo po zamisli avtorja. Ta člen se nanaša tudi na drobne izboljšave, katere nagrajuje DE sama.

15. člen

Za vsak izum, tehnične izboljšave ali koristni predlog se določi odškodnina ali nagrada po preteku enega leta. Po preteku enega leta je avtor dolžan obvestiti službo pri sektorju za ekonomiko, po predpisanem obrazcu o dejanskih koristih izuma, tehnične izboljšave ali koristih tega predloga. Vodja enote potrdi prijavo s strokovno obrazložitvijo.

Vse strokovne službe so dolžne pomagati avtorju, da se predlog izvede, v kolikor le-ta naleti na ovire.

16. člen

Predsednik komisije ali odbora določi izmed članov komisije ali odbora poročevalca za posamezne predloge. Poročevalec je strokovnjak za tisto področje.

17. člen

O poteku seje je treba voditi zapisnik.

18. člen

Komisija ali odbor izda pismeno odločbo o izplačilu odškodnine predlagatelju, vodji obrač. enote in oddelku za obračun OD.

19. člen

Komisija ali odbor, strokovnjaki in vsi drugi organi so dolžni varovati popolno zaupnost prijave izuma, tehnične izboljšave ali koristnega predloga.

20. člen

Tehnični direktor podjetja lahko razpiše interne naloge z navedbo agregata in posameznih elementov, ki jih je treba izboljšati. Prijavitelje tehnič. izboljšav se nagradi za izvedene predloge po tem pravilniku.

IV. Postopek pri ocenitvi koristnosti in uporabljivosti

21. člen

Podjetje, ki dobi patent, mora plačati izumitelju odškodnino, razen če se izumitelj po izumu odpove odškodnini.

Podjetje mora plačati odškodnino tudi tedaj, kadar začne izkoriščati izum pred pridobitvijo patenta.

Odškodnina iz prejšnjih dveh odstavkov tega člena se določi sporazumno, če se ne doseže sporazum, mora podjetje v treh mesecih od izumiteljeve zahteve predlagati, naj jo odmeri pristojno sodišče.

22. člen

Ce je izumitelj pri izumu uporabljal sredstva podjetja, je dolžan izum posredovati podjetju. V kolikor podjetje nima interesa za odkup izuma, ga avtor lahko posreduje drugim interesentom.

Ce je bil sklenjen sporazum o odkupu izuma, postane le-ta last podjetja.

23. člen

Avtor tehniške izboljšave ali koristnega predloga ima pravico, da sklene s podjetjem pogodbo o svojem deležu odškodnine v primeru, da sklene podjetje pogodbo z drugo delovno organizacijo o izkoriščanju tehniške izboljšave ali koristnega predloga.

24. člen

Pristojna komisija ali odbor se pri ocenitvi koristnosti predlogov ravna po naslednjih kriterijih:

1. tehnični in gospodarski pomen predlogov za podjetje,
2. koristi, ki jih podjetje lahko doseže z uporabo predlogov,
3. vrednost sredstev, ki jih je podjetje vložilo v ustanovitev predlogov,
4. delež avtorja pri predlogu,
5. okoliščine ali je bilo delo na predlogu redno delo avtorja v podjetju in
6. druge okoliščine, ki so pomembne za odmero odškodnine.

25. člen

Pri ocenitvi tehničnega in gospodarskega pomena predloga mora komisija ali odbor zlasti upoštevati ali se predlog nanaša na:

1. nov proizvod, ki spada v skupino proizvodov, ki jih podjetje še ne proizvaja;
2. povečanje asortimenta v skupini proizvodov, ki jih podjetje že proizvaja;
3. povečanje produktivnosti in ekonomičnosti zaradi:

a) uvedbe novega ali izboljšanega obstoječega tehnološkega postopka,

b) uvedbe novih surovin, s katerimi se doseže substitucija deficitnih ali dražjih surovin,

c) izboljšanje obsega proizvodnje in izboljšanje koriščenja obstoječih kapacitet.

26. člen

Pravica do odškodnine gre avtorju tehnične izboljšave največ za tri leta njene uporabe v proizvodnji. V primeru, ko je izračun prihranka nemogoč (izboljšava HTV, olajšano delo itd.) se avtorju prizna enkratna odškodnina.

Pravica do nagrade za izvedene koristne predloge pripada avtorju največ za tri leta njihove uporabe v proizvodnji. Enkratna nagrada se prizna za koristne predloge, za katere ni mogoče prikazati prihrankov.

V. Odškodnine in priznanja

27. člen

Prijavitelj izuma ima vse pravice, ki so priznane z zakonom o patentih in tehničnih izboljšavah. Višina odškodnine se ureja s pogodbo.

28. člen

Osnove za izračun predvidenih in doseženih prihrankov so veljavni normativi (materiala, izplena, delovne sile, zastojev, kapacitet itd.) oz. normativi, ki sledijo zadnji izboljšavi na določenem delovnem mestu.

Osnova za izračun prihrankov pri predlogih, ki omogočajo izvajanje tehnične izboljšave je razlika, ki nastane med prejšnjim stanjem, povečanim za stroške in novim stanjem po uvedbi tehnične izboljšave.

29. člen

Višina koristi se ugotovi s predračunano razliko, ki nastane v dobi enega leta.

Pri posebno pomembnih tehničnih izboljšavah ali koristnih predlogih dobi avtor lahko akontacijo in kasneje po obdobju enega leta še razliko.

30. člen

Gospodarsko računski sektor preveri in popravi točnost predračuna stroškov in prihrankov.

31. člen

Določanje višine odškodnine ali nagrade za tehnične izboljšave in koristne predloge.

1. varianta:

Lestvica prikazuje odškodnino v odvisnosti od doseženega prihranka.

Za večjo varnost na cesti

Na cestah je iz leta v leto več motornih vozil, saj je vse več občanov, ki imajo avtomobil ali pa motorno kolo. Vsako leto je tudi več tujih motoriziranih turistov, ki prihajajo v našo državo v velikem številu prav na našem področju. Stanje naših cest se nasprotno le počasi popravlja in zato niti ni čudno, da tudi število prometnih nesreč raste.

Leta 1966 se je zgodilo na cestah v naši občini 239 prometnih nesreč, leta 1967 je bilo teh 294, lani pa se je število povzpelo že na 337. Izmed lanskoletnih prometnih nesreč se je 205 zgodilo v naseljih, 132 pa izven naselij. Pri 120 prometnih nesrečah so bili soudeleženi inozemski, pri 284 pa domači vozniki motornih vozil.

Največ prometnih nesreč se je zgodilo na odseku ceste od Hrušice do Martuljka in sicer 61, na Cesti maršala Tita do bolnice 33 in na odseku ceste od Martuljka do Kranjske gore 31.

Med vzroki prometnih nesreč je zaslediti na prvem mestu nepredvidnost, tako voznikov kot ostalih koristnikov cest — 107, neprimerna hitrost — 66, nepravilno prehitjevanje — 32, vinjenost — 27, nepravilno prečkanje ceste — 23 in izsiljevanje prednosti — 18. Zaskrbljujoče je to, da se je povečalo število prometnih nesreč zaradi vinjenosti, prav tako pa se je povečalo število nesreč zaradi nepredvidnega prečkanja ceste.

Največ nesreč so zakrivili vozniki motornih vozil (avtomobilov) 277, od katerih je

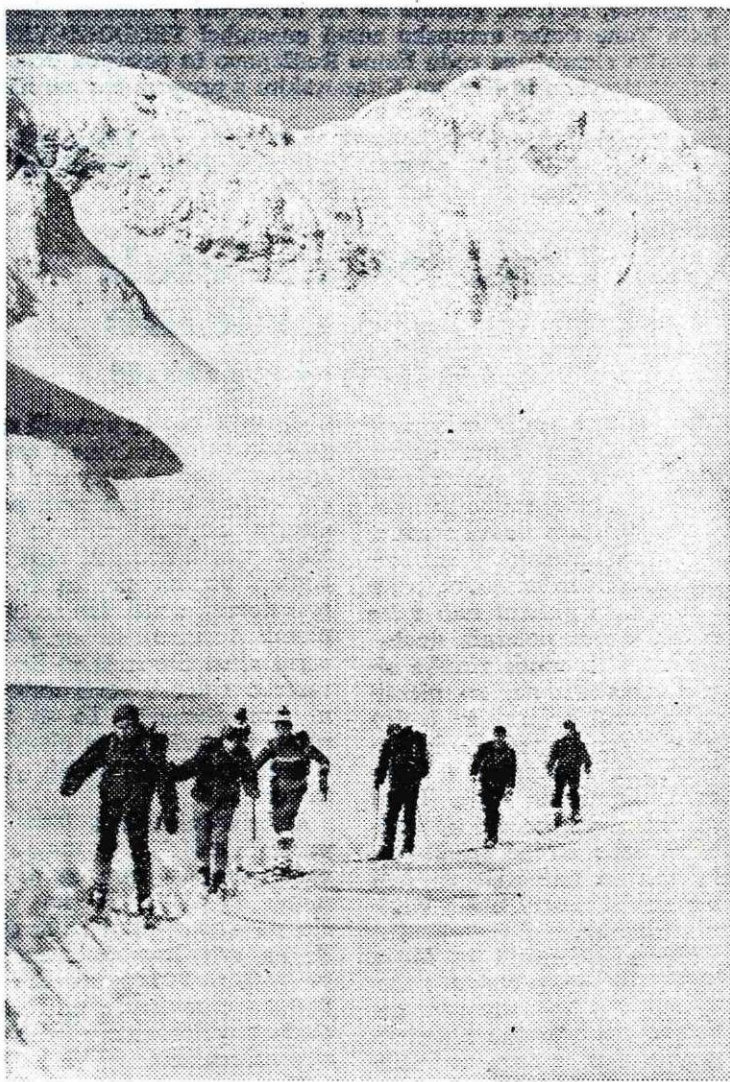
bilo 82 telesno poškodovanih. Sledijo pešci, ki so zakrivili 23 prometnih nesreč, med katerimi je bil eden mrtev, 12 pa je dobilo telesne poškodbe. Motoristi oz. mopedisti so bili udeleženi pri 18 prometnih nesrečah, od ponesrečenih pa je eden umrl, 11 pa je dobilo telesne poškodbe. 13 ponesrečenih kolesarjev je dobilo tudi telesne poškodbe, izmed 6 voznikov upreg, kolikor jih je bilo soudeleženih v prometnih nesrečah, pa sta dva dobila telesne poškodbe. Poleg dveh že omenjenih smrtnih primerov sta še dva umrla pozneje zaradi posledic prometne nesreče.

Prav gotovo so vse te številke zaskrbljujoče in kažejo na to, da vozniki in ostali koristniki cest vse premalo pazijo na promet in vse premalo upoštevajo prometne predpise in nujne varnostne ukrepe. Koliko je še primerov lahkomiselnih voznikov na cesti, katerih dejanje pa se na srečo konča brez hujših posledic.

Vsi ti in podobni podatki ter ugotovitve so prav gotovo pripomogle, da so s predpisi poskušali urejati stanje, deloma pa tudi z večjo kontrolo prometnih organov na cesti. V Uradnem listu št. 47, izdanem v lanskem letu, je bil objavljen pravilnik o napravah in vozilih, ki vozijo po cestah ter o tehničnih pogojih za posamezne naprave, po katerem morajo biti od 1. maja letos dalje motorna vozila, razen motornih koles s prostornino do 50 cm, opremljena z omarico za prvo pomoč v skladu z jugoslovanskim standardom. Isti pravilnik vsebuje še več zahtev, ki jih bodo morali lastniki motornih vozil, pa tudi proizvajalci izpolnjevati po 31. decembru letos. To so predvsem luč za vzratno vožnjo, vzratna ogledala, zaščita pred tatvino s preprečitvijo premikanja volana ali ročke menjalnika, dalje zahteve glede jakosti zvočnih signalov, ropota, barve izpušnih plinov in drugo.

Prav gotovo si vsi želimo, da bi bilo na naših cestah čim manj prometnih nesreč. K temu pa lahko pripomoremo prav vsi — vozniki motornih vozil, kolesarji in pešci.

T. L.

MLADI ALPINISTI NA TRIGLAVSKEM LEDENIKU

(nadalj. z 12. strani)

VII. Prehodne in končne določbe

34. člen

Avtorji izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov dobijo razen denarne nagrade še pismeno diplomu, ki jo podpisata direktor podjetja in predsednik odbora DS.

35. člen

Za že objavljene izume in tehnične izboljšave ter koristne predloge, za katere se že izplačuje renta, se z osvojitvijo tega pravilnika izplačuje odškodnina po novem pravilniku.

36. člen

Članarina Društvu izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav znaša 15 odstotkov iz-

plačanih odškodnin ali nagrad. V kolikor društva ne obstajajo, se isti znesek odvaja republiškem odboru združenja izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav.

37. člen

Kršitev tega pravilnika ima za posledico disciplinsko in materialno odgovornost prekršitelja.

Za hud disciplinski prekršek se smatra posebno kršitev tajnosti podatkov.

38. člen

S sprejetjem tega pravilnika neha veljati pravilnik, ki je bil sprejet 21. 9. 1961.

39. člen

Ta pravilnik lahko spreminja in dopolnjuje DS podjetja.

Jesenice, dne 31. marca 1969.

Predsednik DS:
Franc Kobentar

Na cesti Železarjev, je S. Seračević odprl moderno preurejen frizersko-česalni salon.

Za pohod Ježkovega odreda vse pripravljeno!

Krajevni odbor ZZB NOV na Javorniku je na svojih sejah že večkrat razpravljal o pripravah na letošnji pohod Ježkovega odreda, ki bo odslej vsakoletna akcija pionirjev osnovne šole Koroška Bela in ga organizira komisija za proslave pri krajevnem odboru ZZB NOV na Javorniku. V prihodnjih dneh bo razgovor s komandirji in komisarji bataljonov ter čet, ki sestavljajo Ježkov odred. Dogovorili se bodo še o podrobnostih, tako da bo pohod potekal po določenem načrtu. Vsak izmed desetih bataljonov bo imel na določenem kraju tudi bataljonsko proslavo. Le-te bodo letos vsebinsko bogatejše, ker bodo pionirje seznanili z razmerami pred drugo svetovno vojno, zlasti pa jim bodo pripovedovali o življenju in delu mladih komunistov in tako na dostojen način počastili 50. letnico KPJ in SKOJ.

Pripravljeno je tudi gradivo za bilten Ježkovega odreda, ki se po vsebini tudi razlikuje od lanskega. Prispevke so napisali udeleženci NOB, objavljeni pa bodo tudi podatki o padlih borcih, po katerih se imenujejo tudi posamezni bataljoni in čete. Bilten bodo razdelili pionirjem nekaj dni pred pohodom. Organizatorji pohoda, v še večji meri pa pionirji priča-

kujejo, da bo vreme ugodnejše kot lani in da bodo akcijo lahko izpeljali do kraja. Priprave na pohod so trajale več mesecev in zato lahko trdimo, da postaja pohod Ježkovega odreda po partizanskih poteh poleg kurirskega smuka največja akcija, ki jo organizirajo družbenopolitične organizacije skupaj s kolektivom osnovne šole in pionirskim odredom Jožeta Zupana-Ježka.

— or

Anekdoti

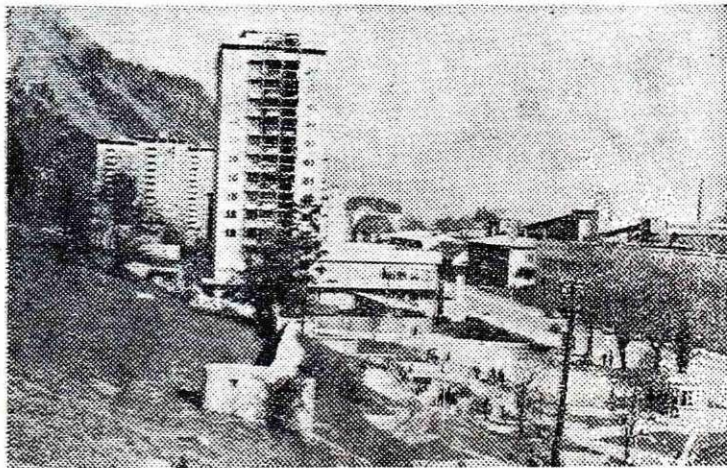
Ko se je Tomáš Masaryk leta 1918 kot predsednik republike vrnil v Prago, so ga krojači kar oblegali. Vsak je hotel postati »dvorni dobavitelj«.

»Zamanj se mučite, gospodje, je odbijal Masaryk vse njihove ponudbe, »meni bo delal obleke tisti krojač, ki mi jih je delal pred vojno na up.«

Ko so v družbi govorili o vsemogočnosti denarja, je neki bančnik med drugim dejal:

»Z denarjem lahko vse dosežeš.«

»To je res,« pritrди Čapek, znani češki pisatelj, »toda karkoli naj bi denar napravil za nas, vse je zelo malo v primeri s tem, kar počnemo zaradi njega mi.«

Dela na stolpnici nasproti železniške postaje gredo h kraju. Poleg trgovin (Murka Lesce, Železnina Radovljica in Specerija z Bleda), bo v stavbi tudi deset nadstropij stanovanj.

Slikarji amaterji iz radovljiške občine razstavljajo

V torek zvečer pred prvim majem so v avli osnovne šole v Gorjah s kulturnim programom, ki ga je izvajal moški pevski zbor Anton Tomaž Linhart iz Radovljice, odprli razstavo slik in plastik amaterjev z radovljiške občine. Na razstavi se predstavlja 24 avtorjev z več kakor 30 deli poleg grafik in plastik, ki jih razstavljajo učenci osnovne šole Gorje.

Predsednik občinske Zveze dejavnost v občini stagnirala, odkar so prenehali s prirejanjem razstav v festivalni dvorani na Bledu. V avli os-

novne šole v Gorjah pa je dovolj lepo okolje, da z razstavno dejavnostjo nadaljujejo, razen tega pa bodo z dograditvijo novih šol v Radovljici, na Bledu in v Bohinju dobili še nove možnosti za razširitev razstavne dejavnosti.

Ker je ena temeljnih nalog Zveze kulturno prosvetnih organizacij, je nadaljeval predsednik Bohinc, spodbujanje amaterske dejavnosti na vseh področjih kulture, naj bi današnja razstava pomenila tudi začetek bolj organizirane dela likovnih amaterjev radovljiške občine, ki naj bi se povezali v posebno organizacijo, ki naj bi amaterjem nudila tudi strokovno pomoč in nasvete. Razen tega pa bodo slikarji lahko med seboj izmenjevali izkušnje in lastna dognanja. Seveda pa se bo s tem tudi obogatila kulturna dejavnost nasploh v radovljiški občini. Za današnjo razstavo razumljivo ni bilo posebnega izbora ali zahtev in bi razstavljena dela po kvaliteti lahko razdelili na tri ali celo štiri kvalitativne stopnje. Nam n sedanje razstave je prikazati vse ustvarjalce na tem področju, ne glede na kvaliteto. Preseneča pa izredno veliko število razstavljalcev od petnajstletnega dečka do 65-letne žene, od razstavjalca iz Koprivnice in Stare Fužine, do razstavjalca iz Podnarta in Kroke.

Po otvoritvi razstave so se razstavjalci in predstavniki občinske Zveze kulturno prosvetnih organizacij podrobneje pogovorili o formiranju organizacije, ki naj bi povezovala likovne amaterje radovljiške občine. Organizacija naj bi nosila naslov velikega slikarja rojenega v Kamni gorici Matevža Languša.

ZIC, pokal ObSS Jesenice pa ekipa strojnih delavnic železarne Jesenice. Le ekipi AK Jesenice je uspelo, da je pokal OZTK Jesenice prevzel od Kamnogoričanov.

Za letos se obeta hud in ogorčen boj. Zlasti odprto je vprašanje, če bo mladim Žirovničanom uspelo tudi v tretje. Račune jim lahko prekrizajo sovrstniki osnovne šole Prežihov Voranc. Podobne načrte pa kujejo tudi na osnovni šoli Tone Čufar in Koroška Bela. Ekipa AK Jesenice bo morala tudi letos računati s Kamnogoričani. Za letošnje tekmovanje pa so svojo udeležbo napovedali tudi atleti AK Kladivar iz Celja. Tudi ekipo strojnih delavnic prevzel optimizem lahko letos razočara. Kaže, da so še najbolj brez skrbi lahko dekleta ZIC, seveda če jim prof. Šmitek ne bo pripravil presenečenja z gimnazijskimi ali bodočimi medicinskimi sestrami. Skratka, obeta se kaj zanimiva atletska prireditev, ki bo privabila na Čufarjev trg in jeseniške ulice številne prijatelje športa.

Kakor prejšnja leta bo tudi letošnji štafetni tek v okviru tedna mladosti, pokroviteljstvo nad prireditvijo pa je to pot prevzela OZTK Jesenice.

Vibr

Pred štafetnim tekom za memorial Stanka Zupana

Atletski klub Jesenice bo 23. maja že tretjič zapored izvedel štafetni tek po ulicah Jesenic za memorial Stanka Zupana. Štafetni tek po Jesenicah ima že tradicijo. V obdobju med obema vojnama je bil štafetni tek okoli Jesenic (10x300 m) prava atraktivna atletska prireditev. K temu sta prispevali ekipi Bratstva in Gorenjca, med katerima se je vodila borba za prestiž.

Tudi v povojnem obdobju se je skušala ta tradicionalna prireditev obdržati. Toda žal je kmalu zamrla.

Leta 1967 je bil štafetni tek v razširjenem obsegu spet obnovljen. Tekmovanje obsega proge 5 x 200 m za moške in ženske ekipe osnovnih šol; na isti progi tekmujejo tudi ženske ekipe delovnih organizacij in srednjih šol. Na progi 5x400 m tekmujejo ekipe delovnih organizacij ter ločeno ekipe športnih organizacij, srednjih in poklicnih šol. Za to tekmovanje so namenili prehodne pokale OZTK, ObSS, ObK ZMS in OOS železarne Jesenice. Pokal pride v trajno last ekipe oz. organizacije, če ga osvoji trikrat zapored ali petkrat v prejšnjih. Doslej je dvakrat zapored uspelo osvojiti pokal ObK ZMS Jesenice osnovni šoli Žirovnica, pokal OOS železarne Jesenice ženska ekipa

Pihalni orkester JESENISKIH ŽELEZARJEV, je v sredo, 7. t. m., imel slavnostni koncert ob 100-letnici železarne. Na koncertu so nastopale mala in velika zasedba orkestra pod vodstvom Rada Kleča in zabavni orkester pod vodstvom Vinka Šetinca. Kot gost je pel Franci Koren. (Na sliki: godbeniki na Poljanah ob 1. maju)

V soboto, 10. t. m., gostuje ob 18. in 20. uri v dvorani gledališča Tone Čufar evropsko znani ansambel TEODOSIEVSKI s pevko ciganskega rodu Esmo Redžepovo in pevcema Perom Dimitrijevičem in Krstom Kitanovskim s programom narodne in zabavne glasbe.

Skupine, ki vzamejo za koncert ob 18. uri skupaj najmanj 10 vstopnic, imajo 50 % popust. Vstopnice so v predprodaji v gledališču Tone Čufar, telefon 82-200.

Uspešen začetek letošnje poletne plezalne sezone

Planinci, plezalci in alpinisti so v naši dolini vedno bolj prizadeti, aktivni in uspešni. Mnogi najboljši skoraj ne poznajo mrtve sezone, vadijo in plezajo v strupenem mrazu ledenih zim, prav tako pa so aktivni tudi v izredno vročih poletnih dneh.

Komaj je minila zimska alpinistična sezona, so plezalci že sredi priprav za tretjo himalajsko ekspedicijo in številne druge odprave v Dolomite, Centralne Alpe, Tatre in Pamir. Vsi hočejo opozoriti na sebe stroge selektroje, ki zbirajo najboljše za čim uspešnejši sestav naših letošnjih odprav.

Marjan Manfred in Mitja Košir sta že preteklo nedeljo tako rekoč otvorila našo poletno plezalno alpinistično sezono, ko sta v težkih prilikah in pogojih preplezala severno steno male Golčice v masivu Prisojnika nad Vrščem. S tem vzponom je bil dan znak za začetek za vsesplošen napad na težje in zahtevnejše stene. Medtem ko so za prvomajske praznike mnogi plezalci in alpinisti koristno izkoristili lepo sončno vreme in ugodne snežne prilike za prijetno visokogorsko alpsko smuko, so kandidati za naše letošnje inozemske odprave marljivo trenirali in plezali.

Tone Sazonov iz Ljubljane je z mladimi plezalci prelezel številne zasnežene grebene v Triglavu. Boro Krivic, Matic Maležič in Marjan Manfred, vsi iz Ljubljane, pa so skupaj z Mitjem Koširjem zabeležili kar tri velike in pomembne uspehe v stenah zasneženega Stenarja nad dolino

Vrat. Prvi dan so ponovili našo prvo »direttissimo« v severovzhodni steni Stenarja, ki sta jo leta 1967 kot prva preplezala odlična plezalca iz Mojstrane Klavdij Mlekuž in Kofler. Vendar jim to še ni bilo dovolj, drugi dan so preplezali Anceinov steber v severni steni Stenarja in Kočvarjevo smer v severozahodni steni Stenarja. To so dosežki, ki uvrščajo te plezalce v elito naših najboljših plezalcev.

Alpinistični odsek Jesenice pa je v nedeljo, 4. maja izvedel skupno turo iz Vrat mimo zavetišča IV na Rušju na zasneženi Križ in dalje na vrh Stenarja s sestopom skozi Sovatno in Vrata. Skupne ture se je udeležilo dvajset pripravnikov in članov našega AO.

Ti prvi uspehi ob začetku letošnje poletne planinske alpinistične sezone kažejo na veliko razgibanost in aktivnost plezalcev in alpinistov iz naših planinskih društev in alpinističnih odsekov.

Žuro

Misli

Raven duh se popačenemu duhu rajši ukloni, kakor da bi ga vodil.

Ko zatiramo druge napake, se nam razrašča ošabnost.

Najbolj presedajo bedaki, ki so duhoviti.

V važnih poslih ne kaže stikati za priložnostmi, ki jih ni, marveč zagrabiti tiste, ki so.

La Rochefoucauld

Kaj homo gledali v kinu

Kino RADIO

10. in 11. maja ital. šp. barvni film **ADIOS TEXAS**, v režiji Fernanda Baldija, v glavni vlogi Elisa Montes — ob 17. in 19. uri

12. maja amer. barv. film **MAJOR DUNDEE**, v režiji Samuela Peckinpaha, v glavni vlogi Charlton Heston — ob 17. in 19. uri

13. in 14. maja franc. barvni CS film **VELIKI PONAREJEVALEC**, v glavni vlogi Silvia Koscina — ob 17. in 19. uri

15. in 16. maja amer. barvni CS film **REVOLVERASI APASKEGA KLANCA**, v režiji Williama Widmeya, v glavni vlogi Audie Murphy — ob 17. in 19. uri

17. maja amer. barv. CS film **DVANAJST ZIGOSANI**, v režiji Roberta Aldricha, v glavni vlogi Lee Marvin — ob 17. in 19. uri

Kino PLAVZ

10. in 11. maja franc. barv. CS film **VELIKI PONAREJEVALEC**, ob 18. in 20. uri

12. in 13. maja ital. šp. barvni film **ADIO TEXAS**, ob 18. in 20. uri

14. maja amer. film **KARAVANA HRABRIH**, ob 18. in 20. uri

15. in 16. maja amer. barv. film **ODSEV V ZLATEM OČESU**, ob 18. in 20. uri

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem kolektivu elektro jeklarne in sindikalnemu odboru za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla kakor tudi moji družini, ker sem na zdravljenju na Golniku. Obenem čestitam vsem sodelavcem ob 1. maju — prazniku dela.

Velid Džafić

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru gospodarsko računskega sektorja se iskreno zahvaljujem za obisk in darila v času moje bolezn.

Draga Ulčar

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru Javornika I se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolezn.

Jože Tomažin
Javornik I

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnih delavnic se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč.

Franc Tičar
strugarna

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru DE elektrojeklarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezn.

Ekrem Kovač
elektrojeklarna

17. maja angl. barvni film **LJUBEZEN IN BOLNICARKE**, ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE

10. maja ital. amer. barvni film **STARI GANGSTER**

11. maja angl. barvni film **NESREČA**

15. maja ital. šp. barvni film **ADIO TEXAS**

17. maja amer. barvni film **ODSEV V ZLATEM OČESU**

Kino ZIROVNICA

11. maja amer. ital. barvni film **STARI GANGSTER**

14. maja ital. šp. barvni film **ADIO TEXAS**

18. maja amer. barvni film **ODSEV V ZLATEM OČESU**

Kino KRANJSKA GORA

10. maja amer. barvni film **OBRACUN NA DAN SV. VALENTINA**

11. maja amer. barvni film **ODSEV V ZLATEM OČESU**

15. maja franc. barvni CS film **VELIKI PONAREJEVALEC**

16. maja ital. šp. barvni film **ADIO TEXAS**

Gledališče

SOBOTA, 10. 5., ob 18. in 20. uri: KONCERT narodnozabavnega ansambla TEODOSIEVSKI s pevko Esmo Redžepovo in pevcema Perom Dimitrijevićem in Krstom Kitanovskim.

NEDELJA, 11. 5., ob 19. uri: B. Brecht **DOBRI CLOVEK IZ SEČUANA** — IZVEN in ZADNJIČ.

Vse ljubitelje gledališča opozarjamo na nedeljsko zadnjo večerno predstavo Brechtove igre **Dobri clovek iz Sečšana**, ki se izjemoma zaradi dolžine predstave začne ob 19. uri. Tudi vse abonente, ki so šele pred kratkim vpisali gledališki abonma, prosimo, da si ogledajo to predstavo. Z abonentskimi vstopnicami naj se zglasijo v gledališki blagajni.

ZAHVALA

Vsem, ki so našega dragega strica

CENETA MALENSKA

spremili na njegovi zadnji poti, poklonili cvetje in nam izrekli sožalje, iskrena hvala.

Posebno se zahvaljujem dr. Vidaliu in strežnemu osebju internega oddelka jeseniške bolnišnice za trud, da bi nam strica ohranili pri življenju. Hvala govornikom, pevcem in godbi za žalostinke, voznikom avtomobilov ter vsem ostalim, ki so nam ob težki izgubi stali ob strani.

Zalujoči: nečak Janez Malenšek v imenu sorodstva.

ZAHVALA

Ob bridki in prerani izgubi našega dragega, nemadomestljivega moža, očeta in brata

ANDREJA BRCE

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, nam v bridkih urah pomagali in vsestransko stali ob strani, ga v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti ter zasuli s cvetjem njegov prerani grob.

Posebno zahvalo smo dolžni dobrim sosedom, družinoma Grajevi, Tavčarjevi, gospe Pristov, prijatelju Joškotu Kuralt, sodelavcem mehanične delavnice, tovarišu Burji, za poslovične besede, sodelavcem elektrodne oddelka, dr. Dražiču za zdravljenje na domu ter vsem voznikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo.

Prav vsem še enkrat iskreno hvala.

Zalujoči: žena Mara, sin Andrej, brat Lovro in sestre Marica in Cilka z družinami.

ZAHVALA

Ob prerani in težki izgubi moža, očeta in starega očeta

FERDINANDA RAKAR

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so na kakršnem koli način počastili njegov spomin.

Posebno zahvalo smo dolžni vsem dobrim sosedom, ki so nam ob dnehih težke izgube stali ob strani.

Iskrena hvala njegovim sodelavcem iz martinarne ter tov. Komacu in hčerkinim sodelavcem s plavža za vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti, kakor tudi pevcem za žalostinke, organizaciji ZB Zirovnica, društvu čebelarjev in društvu upokojencev.

Lepa hvala tudi vsem govornikom za njihove ganljive poslovične besede ob odprtem grobu.

Zahvaljujemo se tudi vsem dobrim prijateljem in znancem za prekrasno cvetje in spremstvo na zadnji poti.

Zalujoči: žena Angela in hčerka Angelea z družino

ZAHVALA

Ob mnogo prerani tragični izgubi našega sinčka

ANDREJKA DEMŠAR

se iskreno zahvaljujemo za nesebično pomoč družini Maličevi, Pikonovi in Golobovi.

Iskreno hvaležnost smo dolžni tudi učencu za poslovične besede ob odprtem grobu, šolskemu pevskemu zboru in učiteljskemu zboru za spremstvo. Najlepša hvala sodelavcem obrata žičarne — adjustaža za pomoč, Mesarskemu podjetju Jesenice, domovoma igre in dela Angelce Očepek in Julke Pibernik in sostanovalcem ter vsem, ki so podarili vence in cvetje, voznikom osebnih avtomobilov in vsem, ki so našega sinka spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča mamica in očka s sorodniki

Na osnovi potreb po kurjačih parnih lokomotiv v DE transportno prometni oddelek, dajemo naslednji

R A Z P I S

za prijavo kandidatov za tečaj kurjačev.

Pogoji za sprejem v tečaj:

- dokončanih najmanj 8 razredov osnovne šole,
- da dela najmanj 2 leti kot premikač,
- da zdravstveno in psihofizično ustrezajo zahtevam delovnega mesta kurjača.

Vsi kandidati, ki bodo ustrezali pogojem razpisa, bodo morali opraviti zdravniški in psihološki pregled.

Prijave z rojstnimi podatki, šolsko izobrazbo in o zaposlitvi na delovnem mestu v DE, morajo interese predložiti do 20. 5. 1969 na kadrovski sektor (referentu za izobraževanje).

Kadrovski sektor

Na osnovi čl. 28 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice dajemo naslednjo

O B J A V O

za prosta delovna mesta v DE VEN

1. obratni tehnik VEN HVŽ	6672	U-3	1 mesto
2. el. tehnik za žerjave	6702	U-3	1 mesto
3. merilni tehnik	6753	U-3	1 mesto

POGOJI:

Za zasedbo navedenih delovnih mest se zahteva tehnična šola in najmanj 5 let prakse v elektro stroki.

Pismene prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je v roku 8 dni poslati na kadrovski sektor železarne Jesenice.

Kadrovski sektor

Prometno podjetje
LJUBLJANA TRANSPORT
poslovna enota Jesenice

razglašuje naslednja prosta delovna mesta:

I. za potrebe

TURISTIČNEGA BIROJA NA JESENICAH

1. REFERENT ZA DOMAČI TURIZEM
2. REFERENT ZA INOZEMSKI TURIZEM

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje: višja ali srednja strokovna izobrazba ter znanje nemškega in italijanskega jezika. Delovno razmerje bo sklenjeno s polnim delovnim časom za nedoločen čas in s pogojem uspešno opravljenega poskusnega dela.

II. za potrebe

HOTELA »SPIK« V GOZD MARTULJKU
(bivši Rozmanov dom)

za nedoločen čas:

1. VODJA STREŽBE
2. VODJA KUHINJE
3. HISNEGA MOJSTRA

za določen čas (letna sezona)

4. več VK in KV natakarjev
5. več VK in KV kuharjev
6. več pomožnih delavk v kuhinji

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

pod 1) VK gostinski delavec z znanjem nemškega in italijanskega jezika;

pod 2) VK gostinski delavec s prakso;

pod 3) KV delavec ključavničarske, elektriške ali mizarne stroke.

Za delavca pod 1) in 2) sta družinski stanovanji zagotovljeni v Gozd Martuljku, za ostale delavce je zagotovljeno, da imajo stanovanje v Gornjesavski dolini ali na Jesenicah.

Kandidati naj vložijo pismene vloge s točnim opisom dosedanjih zaposlitev v 15 dneh pri komisiji za delovna razmerja poslovne enote Ljubljana transport na Jesenicah.

OBJAVA

Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela ima prosti delovni mesti:

1. oskrbnik Prešernove kočice na Stolu
2. kuharica v Prešernovi koči na Stolu

Delo je sezonsko in traja od sredine maja do konca septembra. Potrebno je vsaj za enega od obeh pasivno znanje nemščine.

Prednost imajo zakonski pari z delno prakso v gostinski stroki.

Ponudbe pošljite do 12. maja na naslov Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela, pošta Jesenice 3.

Poprečna igra odbojkarjev

Jesenice : Modriča 3:0
(15:11, 15:10, 15:4)

Jesenice: Arh, Bergelj, Bogataj, Božič, Kavčič, Krevsel, Peternelj, Potočnik, Rössler, Šmitek

V tej prvenstveni tekmi druge zvezne lige je bilo videti, kot bi zaspano vreme vplivalo tudi na oba nasprotnika. Igra se kar ni mogla razživeti. Verjetno bi Jeseničani

igrali bolje, če bi se jim postavil po robu boljši tekmelec. Tako pa so, predvsem v prvih dveh setih, pokazali le malo tistega, kar znajo, pa kljub temu njihova zmaga niti za hip ni bila ogrožena.

Tekma je bila končana prej kot v eni uri. V prvem setu so si domačini kmalu nabrali lepo prednost 14:7, končni rezultat pa je bil 15:11. Za spremembo so v drugem setu po-

vedli gostje s 3:0, rezultat je bil izenačen pri 6:6, nato pa so domači vodili do konca.

Zadnji set je minil najhitreje. Po vodstvu 10:0 in 14:1, se je končal 15:4.

Z. F.

Dogovor o delu

Občinska zveza za telesno kulturo Jesenice je sklicala posvet vseh šolskih športnih društev v občini, da bi se dogovorili o organizaciji spomladanskega občinskega kroša, prireditvi za teden mladosti in tekmovanju med šolami.

Letošnjo organizacijo spomladanskega kroša bo ObZTK zaupala šolskemu športnemu društvu Žirovnica, ki je doslej na vseh krosih poželo še največ uspeha. Letos bo v vsaki disciplini tekmovalo le 10 tekmovalcev za eno ŠSD, medtem ko je bilo prejšnja leta število tekmovalcev neomejeno.

Misel o množičnem nastopu ob dnevu mladosti je bila izražena že na prejšnjem posvetu ŠSD. Poudarjeno je bilo, da je njihova moralna obveza tudi do Železarne, ki praznuje 100-letnico, da s skupnimi močmi organizirajo množične manifestacije za ta praznik. Na nastopu bi vsak predavatelj oz. šola nastopila z enotno točko.

Nekateri predstavniki ŠSD so izrazili bojazen, da je mogoče tako prireditev uspešno izvesti. Smatrali so, da bi jih tako sodelovanje preveč obremenilo, ker so imeli in imajo še razna druga tekmovanja, kjer so tudi angažirani.

Dogovorili so se še, da bodo nadaljevali že enkrat začeto občinsko ligo med ŠSD v rokometu in odbojki. V nekaterih disciplinah pa bodo tekmovali po turnirskem načinu.

Nesrečen žreb

V zaključnem tekmovanju za jugoslovanski namiznoteniški pokal v Zagrebu so bile Jeseničanke v I. kolu proste, v drugem pa so po nesrečnem žrebu naletele na favorizirano ekipo zagrebške Mladosti. Izgubile so s 5:2 in zasedle tretje mesto — za Mladostjo in Olimpijo, ki je imela boljši žreb in je šele v finalu igrala z Mladostjo in izgubila ravno tako 5:2.

Rezultati srečanja Mladost : Jesenice:

Rössler : Krajzelj 2:0, Šrbec : Novak 2:1, Šrbec : Ušeničnik 2:0, Simič : Novak 0:2, Rössler : Ušeničnik 2:0, Rössler : Novak 2:0, Simič : Krajzelj 0:2.

Z. F.

Pomembna zmaga v gosteh

V prvenstveni nogometni tekmi gorenjske lige so Jeseničani premagali v Senčurju domačo Svobodo z 1:2 (0:1).

Jesenice: Ivanović, Barać, Lukančič, Ljušič, Kralj, Magdič, Komelj (Stošić), Kačar (Šubic), Pavlič, Noč.

Jeseničani so že takoj v začetku začeli z ofenzivno igro in plod tega je bil zadetek že v peti minuti igre, ki ga je na podajo Komelja z močnim strelom od daleč dosegel Pavlič. Pozneje so imeli gostje še več priložnosti, igralci Svobode pa so le enkrat resneje ogrozili njihova vrata.

Drugi polčas se je začel s pritiskom Svobode. Po prekršku pred kazenskim prostorom so izvedli prosti strel

in izenačili rezultat. Zmagoviti gol za Jeseničane je spet dosegel Pavlič po solo prodoru s srede igrišča. Domačini so imeli večkrat priložnost izenačiti rezultat; enkrat pa so celo zastreljali enajstmetrovko.

Jeseničani so prikazali zelo dobro igro in bi zaslužili še višjo zmago. Med tednom so odigrali tudi prijateljsko tekmo s Kramjem, ki igra v drugi slovenski ligi in v gosteh dosegli lep uspeh, saj so igrali neodločeno 2:2. Gola sta dosegla Kačar in Pavlič.

Sredji tega tedna bodo igrali zaostalo tekmo v Železnikih, v nedeljo pa bodo nastopili v Lescah.

Z. F.

Ugoden termin tekmovanja za pokal Vitranc

Pred nedavnim se je vrnil iz St. Moritza iz Švice član organizacijskega komiteja Pokal Vitranc Voiteh Budinek, kjer se je udeležil sestanka članic OPA. Med ostalim so tu razpravljali o koledarju vseh večjih smučarskih prireditvah za prihodnje leto. Kakor nam je povedal, bo 9. tekmovanje za Pokal Vitranc 21. in 22. januarja 1970. Tik pred Kranjsko goro se bodo najboljši alpski smučarji zbrali v Kitzbühlu, nato bodo prišli med tednom v

Kranjsko goro, v soboto pa se bodo že pomerili na tradicionalnem tekmovanju Kandaharja v Garmischu. Budinek nam je tudi povedal, da se ameriško-kanadska turneja skrajša na 14 dni. Kongres FIS bo v Barceloni, kjer naj bi se posvetovali o tekmovanju za svetovni pokal. V zadnjem času so se namreč razširile vesti, da bi se alpski smučarji pomerili za najvišjo trofejo vsako drugo leto.

-ne

Izbiramo najboljšega športnika občine

Že kmalu po objavi razpisa so že začeli prihajati v uredništvo prvi izpolnjeni lističi. Imena športnikov iz naše občine so različna, tako kot je presoja vsakega posameznika različna. Ne da bi hoteli vplivati na vaš izbor, naj še enkrat omenimo nekatere najboljše športnike, ki zaslužijo, da jih upoštevamo pri izboru.

BLAŽ JAKOPIČ je poleg uspehov na domačih smučarskih tekmovanjih (dva naslova na državnem prvenstvu) imel nekaj vidnejših uspehov tudi v mednarodni konkurenci. Na domačih prireditvah je imel dosti uspeha veteran smučanja PETER LAKOTA. Ratečan MLINAR in KERŠTAJN sta imela vseskozi pomembno vlogo v eliti jugoslovanskih smučarskih tekačev. Za trinajsti naslov državnih hokejskih prvakov ter za tretje mesto na svetovnem prvenstvu B skupine ima izmed ostalih veliko zaslug ALBIN FELC.

Krivicu pa bi delali, če bi dajali prednost samo smučarjem in hokejistom. JUDITA PAVLIČ — NOVAKOVA s soigralkami je zopet dvignila nekdanji sloves jeseniškega namiznoteniškega športa, poleg tega pa je osvojila tudi naslov republiške prvačkinje. MIRA VUDRIČ je osrednja igralka pri ženski košarkarski ekipi, ki je lani v mladinski in članski konkurenci osvojila naslov republiških prvačkinj. Morda ne bi smeli pozabiti na STANKA PULCA, ki je na evropskem prvenstvu kegljačev na ledu osvojil v disciplini posameznikov bronasto kolajno.

Tudi alpinisti so športniki in med temi bi veljalo omeniti predvsem KLAVDIJA MLEKUŽA, enega od članov naše prihodnje himalajske odprave. Imen je še dosti, pa zato izbiramo prepuščamo vam.

Opozorimo naj vas le še na to, da je potrebno izpolnjeni listič poslati na naslov:

UREDNIŠTVO ŽELEZARJA najkasneje do 15. maja.

IME IN PRIIMEK ŠPORTNIKA IN ŠPORTNA PANOGA:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

MOJ NASLOV:

Ime in priimek _____

Kraj in ulica _____

Triglavski turni smuk

Triglavski turni smuk, napovedan za 20. april, katerega organizirajo planinska društva Javornik—Koroška Bela, Dovje—Mojstrana in Martuljk, je bil zaradi objektivnih vzrokov preložen.

Snega je v triglavskem pogorju še vedno dovolj, tako da bodo isti organizatorji izvedli smuk v nedeljo, 11. maja. Proga triglavskega turnega smuka bo potekala iz grebena Rži v Konto pod Rjavino, prek Apnenice, mimo lovske kočice na Polje in Plešo in prek melin pod Dražkimi vrhovi v Krmo. Start z Rži bo v nedeljo ob 8. uri zjutraj.

Udeleženci smuka prispejo v petek, 9. maja v kovinarsko kočico na Zasipski planini, kjer lahko prenočijo (omejena kapaciteta prenočišč), ali se pripeljejo v soboto, 10. maja do tja še pred skupnim odhodom. Cesta po dolini Račovne vse do zasipske planine je pluzena. Skupni odhod udeležencev je v soboto, 10. maja ob štirih zjutraj od kovinarske kočice po dolini Krme prek Apnenice do Staničevega doma. Zaradi dnevnih vročin je tako zgodnji odhod zelo priporočljiv, ker je zložne hoje do cilja pet do sedem ur.

Smuka se lahko udeležijo člani planinskih organizacij Jugoslavije, ki imajo ustrezno znanje v visokogorskem smučanju. Vsak udeleženec smuča na lastno odgovornost. Oprema mora biti primerna (topla obleka, rokavice, smučarska očala, smuči, po možnosti kože za smuči, maže, hrana, pijača).

Iz sobote na nedeljo se prenočuje v Staničevem domu in depandansi, kjer so dobro založeni s hrano in pijačo. V primeru večje udeležbe bo del smučarjev — gornikov prenočil v domu na Kredarici, ki je oddaljen eno uro od Staničevega doma. Vsak udeleženec se prijavi v soboto, 10. maja s planinsko legitimacijo v Staničevem domu, kjer vplača prijavnji prispevek 3 N din.

Udeleženci smuka dobijo poleg žiga v planinsko legitimacijo letos še posebni bronasti znak, po trikratni udeležbi srebrnega, po petkratni pa zlatega.

Za dežurno reševalno službo in tehnično izvedbo so zadolženi alpinisti in reševalci iz Mojstrane.

Triglavski turni smuk je v lepem vremenu v pomladnem zrnatem snegu, prek prekrasnih terenov s prehodom v zeleno, cvetočo dolino Krme nepozabno doživetje, zato računajo organizatorji z veliko udeležbo.

Planinska društva
Javornik—Koroška Bela, Mojstrana
in Martuljk

Z. F.